

ELS AMICS DELS TEUS AMICS....

¿SÓN ELS TEUS AMICS?

Estudi sobre les xarxes socials

<http://estudixarxes.blogspot.com>

INSTITUT SALVADOR VILASECA – REUS

Gener 2013

TREBALL DE RECERCA

MARC MASDEU AVILA

2n BAT A

TUTOR: JOAN CARLES FERRATER

L'home és un animal social (Aristòtil)

Abans de començar vull agrair a totes les persones que han fet possible que aquest treball sigui una realitat.

Primer que tot, al meu tutor que és qui més m'ha guiat. Joan Carles, gràcies pels teus consells, per ensenyar-me que en poques paraules es pot dir molt i per confiar en mi.

A tots els professors que no han dubtat en utilitzar el seu temps per passar l'enquesta en les seves hores de classe.

Als alumnes que han respost les enquestes, als que han fet els diaris de camp i als pares i mares que, amablement, s'han deixat entrevistar.

A les persones que, des de la universitat, s'han interessat pel treball i han fet suggeriments demostrant que confien en *els joves digitals*, en especial al Roger Martínez.

A la meva família, per estar sempre al meu costat.

Index

PRIMERA PART – MARC TEÒRIC.....	1
1. INTRODUCCIÓ.....	1
2. ELS JOVES I LES NOVES TECNOLOGIES	3
2.1 Evolució en les tecnologies de la comunicació	3
2.2 Evolució d’Internet	4
2.3 Noves addiccions en els joves	5
3. XARXES SOCIALS	7
3.1 Concepte de Xarxa Social	7
3.2 Teoria de les xarxes socials	8
3.2.1 Teoria dels sis graus de separació de Duncan Watts	8
3.2.2 Regla dels tres graus d’influència: Nicholas Christakis y James Fowler	9
3.2.3 Estudi de Dunbar	10
3.3 Presència de les xarxes socials a internet.	11
3.3.1 Tipus de xarxes socials	12
3.3.2. ¿En quines xarxes socials estan els joves?	18
3.4 Netnografia: la ciència de les xarxes socials	22
4. TEORIA DE LES TRES PORS. ESTUDI UOC (R. Martínez i I. Cussó).....	23
SEGONA PART – PART PRÀCTICA	24
5. ESTUDI SOCIOLÒGIC.....	24
5.1 Metodologia	25
5.1.1 Tècniques i instruments	25
5.2 Aspectes ètics.....	26
5.3 Resultats.....	27
5.3.1 Resultats de l’enquesta	27
5.3.2 Resultats entrevistes pares	35
5.3.4 Resultats diari de camp	36
6. CONCLUSIONS	38
7. PERSPECTIVES D’INVESTIGACIÓ I PROPOSTES	41
8. BIBLIOGRAFIA	42
ANNEXOS.....	44
ÍNDIX D’IL·LUSTRACIONS	45
ÍNDIX DE TAULES	46

PRIMERA PART – MARC TEÒRIC

1. INTRODUCCIÓ

Aquest treball no vol ser un manual tècnic de Facebook, Twitter o qualsevol altra xarxa social. El que ens interessa és investigar l'ús social que fan els joves de les xarxes i què pensen els adults sobre la relació dels joves amb aquestes xarxes socials.

Vivim en un moment tecnològic més avançat que mai. Els canvis, a partir de la Revolució Industrial, han transformat la nostra manera de viure. Mentre tant, les relacions socials també han canviat. Ara bé, aquestes relacions socials ¿d'on parteixen?, ¿quan sorgeixen?, ¿per què són importants?...

Les persones som animals socials que vivim en grups, propers els uns als altres. Hem sobreviscut perquè hem après a viure en grup. És per això, que les nostres relacions socials són tan importants.

A diferència dels animals però, nosaltres tenim l'habilitat de pensar sobre el que pensen o senten els altres. D'aquesta manera podem influir o ser influïts per ells.

El sociobiòleg O.Wilson ¹, planteja una nova visió de la teoria biològica evolucionista de Darwin. Explica que no només ha sobreviscut l'animal més fort sinó aquell que ha sabut organitzar-se millor amb el seu grup. Així, ja no parlem de "selecció individual" sinó de "*selecció de grup*" perquè en el paleolític, els homosapiens van sobreviure gràcies a la creació d'aquestes primeres xarxes socials.

Seguint aquesta teoria i, en paraules de Christakis i Fowler ², "*Homo dictyous*", del llatí "*home*" i del grec "*xarxa*" podria haver sigut l'autèntic "Homo Sapiens".

Anant més enllà, veiem que els humans no vivim en simples grups sinó en *xarxes* i això segons Harvard O.Wilson, és genètic.

Aquesta idea la reafirmen N.Christakis i J.H.Fowler i afegeixen que hi ha "*xarxes socials*" que funcionen millor que altres. La que funcioni millor serà la que s'haurà "*adaptat*" millor. Això es coneix com "*Darwinisme digital*"³ i vol dir que només sobreviuran les millors xarxes socials, les altres aniran desapareixent per poc ús. Si apliquem aquesta idea als primers homínids, els que van tenir una xarxa social millor (que permetia al grup accedir a més menjar i defensar-se millor dels seus atacants) són els que van sobreviure.

Ara, lògicament, tot ha canviat i les xarxes socials utilitzen eines molt diferents (internet, telèfons mòbils...) però si ho pensem bé, les necessitats que tenim de connectar i d'organitzar-nos potser no són tan diferents a la dels nostres avantpassats.

Amb l'aparició d'Internet s'ha creat un model d'intercanvi d'informació que ha facilitat i ha intensificat els contactes entre la gent.

¹ "El enfrentamiento inevitable" J.L.Arsuaga, pàg 10. Muy Interesante. Agost 2012. N° 375

² Christakis,N; Fowler,J.H. (2010), **Conectados** pp 232-233, Ed. Taurus, Madrid

³ Christakis,N; Fowler,J.H. (2010), **Conectados**, Ed. Taurus, Madrid

Les aplicacions d'Internet han evolucionat des del correu electrònic, la web 2.0 fins a les actuals xarxes socials. Això, ha creat noves oportunitats però també pors (sobretot per gent més gran que no les coneix i veu que els joves les utilitzen molt).

Encara és aviat per veure quines conseqüències tindrà tota aquesta tecnologia entre els joves però està clar que hi seran.

Les conseqüències de l'ús d'aquestes nTICs ja es poden comparar amb les del s.XV, quan l'ús de l'impremta va apropar els llibres a la gent. Ara, l'ús de les aplicacions d'internet, apropen també la tecnologia a la vida diària de la gent.

Segons un estudi de Manuel Espin ⁴ les diferències en l'ús de les nTICs són més *generacionals* que d'origen social o de gènere. La diferencia en qui fa servir les nTICs està més en funció de l'edat i no del nivell socioeconòmic o del sexe. Cada generació té noms diferents.

Als més petits (menors de 15 anys) se'ls anomena "*nadons digitals*" (aquests ja han nascut amb la tecnologia). Els menors de 25-30 anys se'ls ha batejat com a "*generació digital*" (són els que estan més hores utilitzant tota aquesta tecnologia).

Per últim, als majors de 35 anys se'ls anomena "*immigrants digitals*" (aquests no han nascut dins del món tecnològic encara que ara hi tenen accés).

Per primera vegada i gràcies al control que tenen d'aquesta tecnologia, aquests "*nadons digitals*" *dominen* unes eines que els seus pares (i ja no diguem avis!) no controlen tant. Això pot preocupar i fer que sorgeixen certes "pors".⁵

En aquest treball veurem què en pensen de tot això els joves i els "no tan joves".

⁴ "La bretxa digital és generacional"; Espin, Manuel, Institut de Joventut, Juny de 2011

⁵ "Cultures familiars, mitjans digitals i joves" IN3-UOC

2. ELS JOVES I LES NOVES TECNOLOGIES

Tenim un fàcil i constant accés a les noves tecnologies, això, en principi sembla un avantatge però el cert és que s'haurà d'esperar per veure si ho és realment.

El que està clar és que els joves són els que utilitzen i compren més tecnologia. Per això, la publicitat es fa sobretot, per ells. A més, els joves són els clients "potencials" del futur i, per tant, se'ls ha de motivar perquè segueixin consumint.

L'Agència Catalana de Consum va fer un estudi l'any 2010⁶ a 1035 alumnes d'ESO amb l'objectiu d'investigar els hàbits de consum dels adolescents (no universitaris) i fer propostes per a " Tallers d'educació del consum" i campanyes informatives.

Segons aquest estudi, l'ordinador i el telèfon mòbil són les tecnologies que els joves utilitzen més. Els resultats sorprenen, tant per l'edat en que comencen a tenir el primer mòbil o ordinador, com per la freqüència amb què se'ls canvien. Anem a veure algunes dades més destacades de les enquestes:

- D'aquests 1035 estudiants d'ESO: El 92'27% tenen telèfon mòbil, el 96'71% tenen ordinador, més del 50% tenen un ordinador familiar i un 45% el tenen personal.
- La majoria dels joves es gasten menys de 900€ en l'ordinador i se'l canvien al cap de tres anys. L'edat mitjana en que tenen el seu primer ordinador és entre els 6 i 12 anys.
- El 59'81% dels joves es gasten menys de 100€ pel telèfon mòbil i se'l canvien abans dels dos anys. L'edat mitjana en què tenen el seu primer telèfon mòbil és d'11 anys.

Amb aquest estudi, queda clar que cada vegada serà més difícil trobar a joves que no tinguin accés o no sàpiguen fer servir les TICs.

2.1 Evolució en les tecnologies de la comunicació

En aquesta caricatura veiem com han evolucionat els mitjans de comunicació. El primer ha estat l'escriptura escrita, després l'impremta, després la impressió, la difusió generalitzada de

Il·lustració 1 - Evolució de la comunicació

publicacions, els e-mails i, per últim, el més nou, les xarxes socials.

Al començament els canvis eren lents (van tardar molts anys per passar de la primera escriptura a la impremta...) i, en canvi, ara són molt ràpids.

⁶ http://www.consum.cat/ecofin_webacc/AppJava/uploads/Joves%20i%20tics.pdf

Un exemple del que diem són els resultats que van sortir al Telenotícies de TV-3 del migdia, del 9 de novembre de 2012, sobre un estudi d'una empresa americana "Com score" que deia que els joves ja no es comuniquen amb e-mails (correu electrònic "tradicional") sinó que ho fan pel Facebook, Whatsapp...

2.2 Evolució d'Internet

Al **1958** neix l'agència del Departament de Defensa del govern d'EUA DARPA ("*Defense Advanced Research Projects Agency*"). És l'agència responsable del desenvolupament de les noves tecnologies militars. Apareix com a resposta al llançament del "Sputnik" (URSS) i amb l'objectiu de demostrar que els americans tenen millor tecnologia que els russos.

Al **1969**, neix la primera xarxa *interconnectada*. A través d'una línia de telèfon commutada es crea el primer enllaç entre les universitats de UCLA i Stanford.

Al **1972**, DARPA és la responsable del desenvolupament i distribució pública d'ARPAnet, la primera "xarxa de comunicacions que funciona sobre la xarxa telefònica commutada" i que donarà origen a Internet.

Al **1973**, la DARPA comença un estudi sobre tècniques per interconnectar xarxes. La paraula Internet vindrà, precisament, de "*xarxes interconnectades*".

Al **1989** el físic Tim Berners-Lee, crea el llenguatge HTML i al **1990** ell i Robert Call van construir la web "*WorldWideWeb*" (www) i el primer servidor web.

A partir dels **anys 90** comença doncs el "boom" d'Internet perquè la pot utilitzar la *gent normal* i no només els científics.

Al **1995** hi ha un "accés universal" a la xarxa (el primer navegador *NetScape Inc.* cotitza a la Borsa de Nova York. Les primeres empreses donen servei d'accés telefònic a internet: AOL, Compuserve, Prodigy. Apareixen formats com el GIF animat (imatges), el Midi (música) i el Real Audio (so en línia). El registre de dominis deixa de ser gratuït i es fan les primeres emissions de ràdio per internet les vint-i-quatre hores.

Al **1996** apareix el *xat* o correu instantani, US Robòtics crea el mòdem de 56 Kbits/s. També comença la competència entre els dos navegadors més importants: Netscape i Internet Explorer.

Al **1997** apareix la primera xarxa social SixDegrees. A Catalunya apareix *Softcatalà* (una entitat sense ànim de guanyar diners) que tradueix programes al català.

Al **1998**, dos estudiants, Larry Page i Sergey Brin funden Google Inc ("*un motor de cerca*"). També es crea, de manera espontània, el llenguatge col·loquial del xat (amb "*emoticons*" i altres recursos gràfics). Comença a tenir èxit el *comerç electrònic*.

Al **1999**, l'estudiant Shawn Falling introdueix la *pirateria* a la xarxa. S'arriba a dos milions de dominis d'Internet.

Al **2000**, WWW (la xarxa informàtica mundial) supera els mil milions de pàgines. Ono dona servei d'accés a la TV per cable.

Al **2001**, Jimmy Wales funda Wikipedia (l'enciclopèdia de contingut lliure i oberta a qui hi vulgui contribuir).

Al **2002**, arriba la consola Xbox de Microsoft. Al juny, es tradueix el sistema operatiu Windows XP al català. Apareix la xarxa social Friendster.

El **2003** és l'any de la música a Internet. Neix Myspace (la xarxa social més popular) i Apple crea la botiga iTunes i el reproductor iPod. Google celebra el 5è aniversari com a líder de cercadors a la xarxa. Apareixen les xarxes socials MySpace i LinkedIn.

Al **2004** el navegador Firefox es comença a utilitzar més que l'Explorer de Microsoft. Als EEUU els blocs (diari interactiu personal a Internet) s'utilitzen a la campanya electoral. Apareix la xarxa social Facebook. La Wikipèdia arriba a un milió d'articles en 100 idiomes.

Al **2005** Google surt a la borsa i ofereix Gmail (un servei e-mail de Google). Al febrer es funda YouTube (una web per mirar i compartir vídeos). Apareix la xarxa social Tuenti.

Al **2006** hi ha mil milions d'usuaris d'Internet (es preveu que al 2016 es dobli la xifra). Neix Twitter. S'associa *Web 2.0* amb les aplicacions web amb informacions interactives, com les "xarxes socials", els "wikis" (lloc web col·laboratiu) o els blocs. Apareix la xarxa social Twitter.

Al **2007** Steve Jobs, d'Apple presenta l'iPhone (molt més que un mòbil). Amazon presenta també el "Kindle", un lector de llibres electrònics revolucionari. La wikipèdia en anglès arriba a 2 milions d'articles.

Al **2008** Obama guanya les eleccions, amb l'ajut de Facebook i Twitter. Apareix, als EEUU, el primer "netbook" (portàtil petit)

Al **2009** Spotify, permet accedir gratuïtament a la música i es converteix en una revolució a les xarxes. Es comencen a vendre mòbils amb Android (sistema operatiu mòbil que utilitza aplicacions descarregades des del Google Play – *tenda de software de Google*-).

Al **2010**, Steve Jobs presenta primer l'iPad d'Apple i uns mesos després l'iPhone4. Apareix la xarxa social Pinterest.

2.3 Noves addiccions en els joves

Una persona és addicta quan alguna cosa t'impedeix fer activitats bàsiques que abans "de la suposada addicció" feia.

Aquesta definició es complica quan ens referim a l'ús de les xarxes perquè aquestes formen part de la nostra vida quotidiana. No cal esperar a arribar a casa per utilitzar-les ja que es poden fer servir a qualsevol lloc i a qualsevol hora.

Segons el llibre de Royo.J (2008)⁷ l'Associació Americana de Psicòlegs, consideren que l'addicció a Internet és un nou trastorn mental. L'anomenen IAD i el defineixen com "un ús mal adaptat que potencia l'aparició de quadres d'angoixa i una disminució significativa de les activitats quotidianes".

Els "ciberdependents" segons aquest autor són "usuaris compulsius d'Internet que passen més de 25 hores a la setmana, com a mitjana, a la xarxa i que tindrien webs i activitats preferides com, per exemple, foros de discussió, el correu electrònic, la realització de pàgines web, les webs pornogràfiques, les web de moda i actualitat, la música i la compra en línia".

A Catalunya s'han creat els "detectius on line", especialitzats en delictes informàtics. També hi ha mossos d'esquadra que fan xerrades a alumnes d'ESO per evitar que siguin víctimes d'aquests delictes informàtics i que siguin conscients del què fan.

Existeix un manual per a fer un bon ús d'Internet: la "netiquette"(1995). Netiquette prové de dues paraules: "net" (xarxa) i "étiquette" (bona educació). Són unes normes sobre com s'ha de comportar l'usuari d'Internet.

Un cas que va passar fa uns anys, serveix per explicar què passa quan no es compleixen aquestes normes. Ens referim al "Sleeping rich", un noi holandès de 17 anys que va guanyar molts diners posant una (webcam) a la seva habitació i gravant-se tot el dia "en directe" per Internet. Va crear un "xat" pels seus "fans" i va vendre espais publicitaris a empreses com Lego, Macintosh o Microsoft...

A l'**annex I** s'hi pot localitzar un recull d'articles i recursos a internet sobre joves i addiccions.

⁷ Royo, J (2008), *Los rebeldes del bienestar*, Ed. Alba, Barcelona

3. XARXES SOCIALS

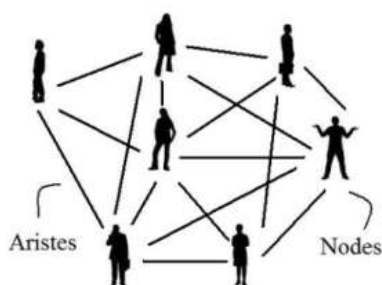
3.1 Concepte de Xarxa Social

Des de la xarxa social més simple (dos amics) a la més complexa (on es connecten milers de persones) la pregunta és la mateixa: ¿com es formen? ¿com funcionen?... Perquè, està clar que funcionen. Un motiu de la seva existència és la necessitat que tenim de relacionar-nos, i un altre és que els avantatges de tenir relacions socials són majors que els seus inconvenients.

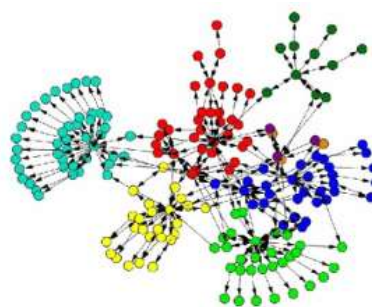
N.Christakis i J.Fowler⁸ expliquen, a través d'un exemple, la importància d'estar organitzats. Ens plantegen una situació on hi ha una casa que s'està cremant. Hi ha cent persones i un riu prop de la casa. Ara bé, ¿com s'organitzen?. Si cada persona individualment agafa un cubell d'aigua i el porta fins a la casa tot sol... no acabarà mai. En canvi, si les cent persones decideixen fer una cadena des del riu fins a la casa sí que podran apagar el foc. Per tant, una xarxa social⁹ la podem definir com *"aquella estructura social composta per individus (o organitzacions) anomenats "nodes" que estan lligats (connectats) per un o més tipus d'interdependència com ara amistat, parentesc, interessos comuns, intercanvis financers, relacions sexuals, creences, coneixements o prestigi."*

Seguint a Christakis i Fowler, les relacions socials es centren en els *nodes* i els seus *lligams*. Les estructures resultants, basades en *grafs*, són molt complicades per la gran varietat de relacions que hi surten.

L'estudi d'aquests lligams és important per veure com resollem els problemes i com ens organitzem.

Il·lustració 2 - Aristes= relacions que hi ha entre ells.
Nodes= persones

Il·lustració 3 - "Capital social"

Els nodes als quals una persona està connectat són els seus contactes socials.

La xarxa també pot mesurar *"el capital social"*, que és la variable que mesura la col·laboració social entre els diferents grups d'un col·lectiu humà, és a dir, com més relacions més capital social. El resultat gràfic s'assembla a un sociograma i és un diagrama on els nodes són punts i els lligams són línies.

⁸ Christakis,N; Fowler,J.H. (2010), *Conectados*, Ed. Taurus, Madrid

⁹ http://ca.wikipedia.org/wiki/Xarxa_social

En els últims anys s'han estudiat les xarxes des del punt de vista de la ciència i les matemàtiques. Hi ha enginyers que estudien les connexions de la ciència i les matemàtiques. Nosaltres, però, ens centrarem en les xarxes formades per persones. La raó de la importància de les xarxes socials és que es fan coses que una sola persona no pot fer (d'igual manera que el cervell fa coses que una sola neurona no pot fer).

3.2 Teoria de les xarxes socials

3.2.1 Teoria dels sis graus de separació de Duncan Watts

Aquesta teoria va ser proposada el 1929 per Frigyes Karinthy en una historieta que es deia "*Chains*". La idea era que el nombre de coneguts creix amb el nombre d'enllaços i, amb només un petit nombre d'aquests enllaços el conjunt de coneguts va creixent fins arribar a convertir-se en la població humana sencera.

Als anys 50 Ithiel de Sola Pool (MIT) i Manfred Kochen (IBM) van intentar demostrar aquesta teoria matemàticament però tot i que eren capaços d'enunciar la qüestió "donat un conjunt de N persones, quina és la probabilitat que cada membre d'aquests N estiguin connectats amb un altre membre via $k_1, k_2, k_3, \dots, k_n$ enllaços?" no van poder demostrar-la.

Al 1967 el psicòleg Stanley Milgram, va pensar una nova manera per comprovar si aquesta teoria era veritat. L'*experiment es va dir "el món petit de Milgram"*¹⁰ i va consistir en seleccionar a l'atzar persones del mig oest nord-americà. Aquestes havien d'enviar postals a un estrany situat a Massachusetts, a milers de Km de distància.

Els remitents coneixien el nom del destinatari, la seva ocupació i la localització aproximada. Se'ls va dir que enviessin el paquet a una persona que ells coneguessin i que pensessin que aquesta persona fos la que més probabilitats tindria, de tots els seus amics, de conèixer directament al destinatari. Aquesta persona hauria de fer el mateix i així successivament fins que el paquet fos lliurat al seu destinatari final.

Els participants esperaven que la cadena impliqués a moltíssims intermediaris però la sorpresa va ser que només van necessitar entre 5 i 7 persones perquè el paquet arribés al seu destinatari. Stanley Milgram va arribar a la conclusió que la mitjana eren els "*6 graus de separació*". Cada grau de separació és una relació dins d'una xarxa: el meu amic (un grau), l'amic del meu amic (dos graus), l'amic de l'amic del meu amic (tres graus) i així successivament fins al sisè grau.

Aquesta idea la va tornar a recuperar al 2004, el sociòleg Duncan Watts, en un llibre "*Six Degrees: The Science of a Connected Age*", on confirma que és possible accedir a qualsevol persona de qualsevol part del món en només sis "salts" i ho actualitza gràcies a l'ús d'internet.

Segons aquesta teoria, cada persona coneix de mitjana, entre amics, familiars i companys de feina o escola, a unes 100 persones. Si cada un d'aquests amics o coneguts propers es relaciona amb altres

¹⁰ Documental de la BBC "El poder de los seis grados de separación"

100 persones, qualsevol individu pot passar un encàrrec a 10.000 persones més només demanant a un amic que passi el missatge als seus amics.

Aquests 10.000 individus serien contactes de segon nivell, que un individu no coneix però que pot conèixer fàcilment demanant als seus amics i familiars que els presentin, i als que se sol recórrer per ocupar un lloc de treball o realitzar una compra.

Aquest argument suposa que els 100 amics de cada persona no són amics comuns. A la pràctica, això significa que el nombre de contactes de segon nivell serà substancialment menor a 10.000 pel fet que és molt usual tenir amics comuns en les xarxes socials.

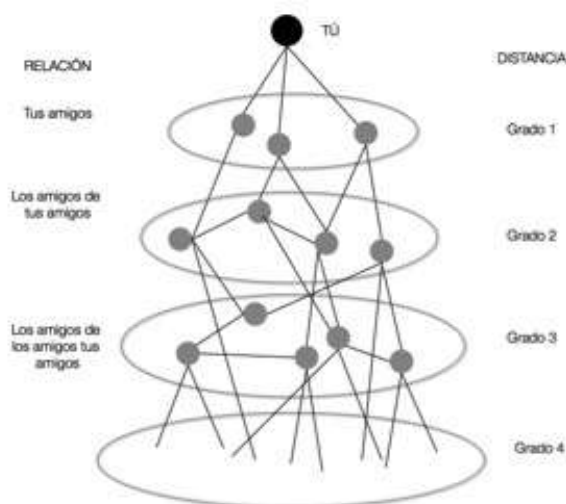
Si aquests 10.000 coneixen a altres 100, la xarxa ja s'ampliaria a 1.000.000 de persones connectades en un tercer nivell, a 100.000.000 en un quart nivell, a 10.000.000.000 en un cinquè nivell i a 1.000.000.000.000 en un sisè nivell. En sis passos, i amb les tecnologies disponibles, es podria enviar un missatge a qualsevol individu del planeta.

Evidentment com més passos calgui donar, més llunyana serà la connexió entre dos individus i més difícil la comunicació. Internet, però, ha eliminat algunes d'aquestes barreres creant veritables xarxes socials mundials, especialment en segments concrets de professionals, artistes, etc.

3.2.2 Regla dels tres graus d'influència: Nicholas Christakis y James Fowler

Aquesta regla la van proposar N.Christakis i J.H Fowler¹¹ a partir dels estudis anteriors (el del "Món petit" de Milgram i el dels "Sis graus de separació" de Duncan Watts).

Segons Chrisrakis i Fowler, una cosa són els passos per connectar-nos entre si i l'altra com és la influència dels nostres comportaments i opinions en aquests passos. Segons ells, la influència de les nostres opinions i compartaments no s'extén sis graus sinó que es redueix a tres graus.

Il·lustració 4 - Esquema Regla dels "3 graus d'influència"

Christakis y Fowler van descobrir per exemple, que quan els teus amics s'engreixen, tant tu com els teus amics i els amics dels teus amics teniu més possibilitats d'engreixar-vos. L'onada d'influència pot arribar fàcilment fins al 3r grau d'influència però mai més enllà.

Altres dades de l'estudi van ser: El 68% de la gent coneix a la seva parella a través d'un intermediari, després del naixement d'un nebot, les probabilitats de tenir un fill augmenten un 15% i el risc de ser obès es triplica quan un amic es torna obès. Per últim, la felicitat d'un amic augmenta la pròpia en un 9% i la infelicitat la redueix en un 7%.

¹¹ Christakis,N; Fowler,J.H. (2010), **Conectados**, Ed. Taurus, Madrid

La “Regla dels Tres Graus d’Influència” demostra que el poder d’influència en les xarxes socials arriba a un màxim de tres graus de distància. Això sembla poc però és moltíssim si considerem que una persona té com a mitjana de relació a unes 20 persones (amics, familiars, gent de l’institut o de la feina, parella...). Tres graus de separació serien $20 \times 20 \times 20 = 8.000$ (persones que no coneixem però que poden influir a les xarxes).

Això no és una fórmula matemàtica i, per tant, hi pot haver diferències individuals que facin que algunes persones siguin més o menys “influenciables” que altres.

3.2.3 Estudi de Dunbar

Un estudi de l’antropòleg evolutiu, Robin Dunbar, diu que el cervell humà és incapaç de mantenir relacions emocionals amb més de 150 persones (“el nombre Dúnbar”). En el seu llibre *How many friends does one person need?*¹², Dunbar va estudiar la relació entre la mida del cervell i la mida del grup en diferents primats i després va extrapolar els resultats als grups humans. Va comprovar com els animals no poden mantenir la formació de grups d’una mida superior a la capacitat per rebre informació del seu cervell. Els homes, en canvi, poden formar grups socials més grans perquè tenen els cervells més grans.

L’autor defineix “grup” com “el nombre de persones a les que ens afegiríem, sense sentir-nos incòmodes, i sense invitació prèvia en una trobada casual en un bar”. O sigui, el nombre de persones que reconeixes i amb qui mantens una relació estable.

Dunbar va utilitzar un estudi que havia fet sobre tribus africanes i va veure que els poblats de caçadors-recolectors tenien tres tipus d’agrupaments: “el campament d’una sola nit”, “la banda o aldea” i la “tribu”. Les mitjans de la mida de cada grup eren de 38, 148 i 155 persones.

Dunbar també va trobar que els Huterites (grup cristià que viu i cultiva la terra a Dakota i Canadà) creuen que 150 és el nombre ideal perquè un grup funcioni bé en societat sense necessitat de policies ni de jerarquies (tots són iguals).

Per últim, també va trobar que la unitat bàsica de l’exèrcit romà (“el manipulo”) era de 120 homes i la mida del “batallón” (similar als exèrcits moderns) era d’uns 180. Als exèrcits moderns l’ús de tecnologies no han fet variar gaire aquests nombre del grup.

En un estudi posterior, Dunbar va demostrar que el nombre màxim de persones per mantenir un contacte “més íntim” és de quatre. El mateix nombre és també l’ideal per mantenir converses. Una de les estratègies que va seguir per demostrar-ho va ser recollir informació sobre les reserves d’un restaurant. Durant 98 dies, 3078 grups van reservar taula en un restaurant de Massachusetts. La mitjana de grups per taula va ser de 3’8. A més, en sopars de grups més grans, es tendeix de forma natural a formar subgrups de quatre persones.

¹² Dunbar, R. (2010) *How many friends does one person need?* Ed. Faber and Faber, Gran Bretanya.

3.3 Presència de les xarxes socials a internet.

En el següent gràfic veurem un llistat on hi ha les 40 xarxes socials més populars (pel nombre d'usuaris). Inclou també les plataformes socials però no les hem tret per no alterar l'ordre. Ranking mundial¹³ segons webempresa 20.com:

XARXA SOCIAL	RANKING MUNDIAL	XARXA SOCIAL	RANKING MUNDIAL	XARXA SOCIAL	RANKING MUNDIAL
Facebook	1	Slideshare	15	Badoo	29
YouTube	2	Instragram	16	Deviantart	30
Twitter	3	Reddit	17	Metacafe	31
Wikipedia	4	Yelp	18	Del.icio.us	32
QZone	5	Scribd	19	Netlog	33
LinkedIn	6	Viadeo	20	Taringa!	34
Vkontakte	7	Stumbleupon	21	Multiply	35
Google+	8	Hi5	22	Sonico	36
Tencent Weibo	9	Pinterest	23	Habbo	37
MySpace	10	Tuenti	24	Meetup	38
Flickr	11	TripAdvisor	25	Mylife	39
Renren	12	Xing	26	Bebo	40
Ning	13	Tagged	27		
Orkut	14	Foursquare	28		

Il·lustració 5 - Ranking mundial de xarxes

En resum, entre les xarxes amb més seguidors, destaquem les següents:

- Facebook: 1.000 Milions d'usuaris al 2012.
- Twitter: 500 Milions d'usuaris al 2012.
- Qzone: 480 Milions d'usuaris al 2012, només a Xina.
- LinkedIn: 135 Milions d'usuaris al 2012.
- Instagram: 100 Milions d'usuaris al 2012
- Tuenti: 12 Milions d'usuaris al 2012, només son hispanoparlants.

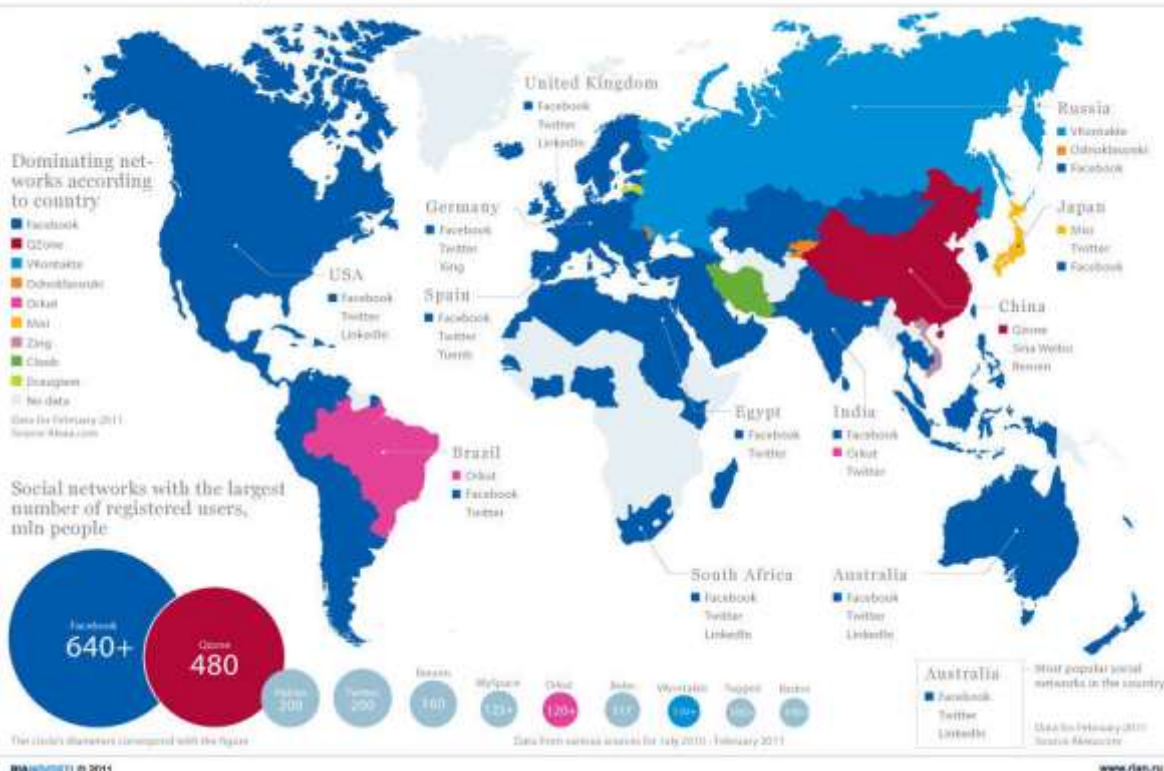
Es confirma que *Facebook* és la xarxa que està en primer lloc, en segon lloc *You Tube* i en tercer *Twitter*.

Augmenta l'ús de les xarxes socials a Xina amb *Qzone* i *Tencent Weibo* ("Twitter xinès". També hi ha la xarxa social més popular de Rússia, *Vkontakte*, que està a la setena posició o *Orkut*, la xarxa més important del Brasil, que ocupa la catorzena posició.

Augment també de les xarxes més noves com *Instagram*, *Pinterest* o *Google+*.

¹³ <http://www.webempresa20.com/blog/456-las-40-redes-sociales-mas-populares.html>

The world map of social networks

Il·lustració 6 - Mapa de xarxes iRedes 2011

3.3.1 Tipus de xarxes socials

Segons Wikipedia¹⁴ hi ha dos tipus de xarxes socials:

“Analògiques o off-line, formades per grups de persones relacionades entre sí, i que es desenvolupen sense sistemes electrònics o informàtics connectats a la xarxa.”

“Digitals o on-line, originades als medis informàtics i electrònics, que és on es desenvolupen”.

Dins de les Digitals hi ha dos grups, segons ens centrem en els objectius o en el tema: **Horizontals** (genèriques), dirigides a tot tipus d'usuari, sense tema ni objectiu concret (Facebook, Orkut, Identi.ca i Twitter...). **Verticals** (especialitzades) amb un tema i objectiu concret (de tipus professional (Viadeo, Xing, LinkedIn), d'oci (Pinterest, Wipley, Minube Dogster, Last.fm i Moterus) o mixtes).

En aquest treball quan parlem de xarxes socials ens referirem a les “xarxes on-line”¹⁵ *“...eines telemàtiques de comunicació que tenen com a base el web, que s’organitzen al voltant de perfils personals o professionals dels usuaris i que tenen com a objectiu connectar seqüencialment als propietaris d’aquests perfils a través de categories, grups, etiquetats personals... lligats a la seva persona o perfil professional...”*

¹⁴ http://ca.wikipedia.org/wiki/Xarxa_social

¹⁵ www.diccionari.cat

Anem a veure ara un recull general d'algunes de les principals xarxes socials agrupades per temes i interessos dels usuaris:

Xarxes socials per i entre les empreses

LinkedIn

Xarxa per a professionals i per als negocis. Es va fundar als EUA el desembre de 2002 i, oficialment per al públic, el maig de 2003. El principal objectiu d'aquesta xarxa és posar en contacte gent que tenen negocis

Il·lustració 7 - LinkedIn

Wopred

Xarxa social per a Pimes i contactes professionals, ampliar la xarxa de negoci i oportunitats comercials.

Il·lustració 8 - Wopred

Invierteme

Xarxa social per a emprenedors i inversors.

Il·lustració 9 - Invierteme

Tibbr

Xarxa social per dins l'empresa. Enlloc de seguir persones, està centrada en temes, esdeveniments i informació que interessa.

Il·lustració 10 - tibbr

Xarxes socials professionals. Centrades en una activitat professional

Formadores en red

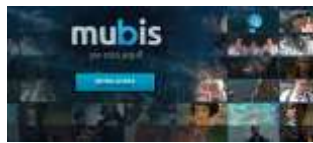

Xarxa per a formadors professionals d'ensenyament no reglat. Uneix oferta i demanda de manera personalitzada per tal de generar negoci.

Il·lustració 11 - Formadores en red

Xarxes socials centrades entre usuaris i empreses d'un sector determinat		
Masque mèdicos	Xarxa social privada que posa a disposició dels usuaris la informació més completa respecte a serveis mèdics privats, públics i associats a assegurances mèdiques.	 <p>Il·lustració 12 - Masquemedicos</p>
Librofilia	Xarxa social de recomanacions literàries gratuïta.	 <p>Il·lustració 13 - Librofilia</p>

Xarxes socials temàtiques, centrades en tipus d'activitats d'oci, aficions		
Pinterest	Xarxa que permet trobar i compartir imatges i vídeos (de tot el món) a Internet. Els usuaris poden crear i organitzar per temes col·leccions d'imatges, esdeveniments, interessos, aficions, etc. Tots aquests continguts es distribueixen en forma del que s'anomenen <i>pinboards</i> , i que són com uns taulers d'anuncis molt gràfics	 <p>Il·lustració 14 - Pinterest</p>
Dogster	Xarxa social EUA per amants dels gossos i tot el relacionat	 <p>Il·lustració 15 - Dogster</p>
Obture	Xarxa social per a fotògrafs professionals i aficionats.	 <p>Il·lustració 16 - Obture</p>
Sangakoo	Xarxa social per a aprendre matemàtiques.	 <p>Il·lustració 17 - Sangakoo</p>
Football album	Xarxa social dinàmica i divertida per discutir de futbol amb els amics. A data del 13 de gener 2012 disposa de 4 lligues, l'espanyola, l'argentina, l'escoesa i l'anglesa".	 <p>Il·lustració 18 - Pàg Footballbum</p>

Mubis	Xarxa social centrada en els amants del cinema.	
		Il·lustració 19 - Mubis
Okviajar	Xarxa social per a fer viatges entre solters.	
		Il·lustració 20 - OkViajar
Gamesband	Xarxa social per a aficionats als videojocs.	
		Il·lustració 21 - Gamesband

Xarxes socials horitzontals, transversals, genèriques

Path	Xarxa social per a compartir amb les amistats més properes i amb un límit de 150 amistats per usuari.	
		Il·lustració 22 - Path
Hi 5	Xarxa social centrada en els jocs socials. Molt coneguda a Amèrica Llatina i pels adolescents asiàtics.	
		Il·lustració 23 - Hi5

Xarxes socials per edats i situacions socials

Post55	Xarxa social per a majors de 55 anys. Per fer activitats i conèixer gent.	
		Il·lustració 24 - Post55

Scuttlepad	Xarxa social per a nens i nenes entre 6 i 11 anys.	 <p>Il·lustració 25 - Scuttlepad</p>
Erasmus	Xarxa social per a estudiants d'erasmus.	 <p>Il·lustració 26 - Erasmus</p>
Nextdoor	Xarxa social privada per compartir només entre veïns.	 <p>Il·lustració 27 - Nextdoor</p>

Xarxes socials de relacions professionals		
Rock The Post	Xarxa social per a emprenedors. Ofereix la possibilitat de posar-se en contacte amb d'altres empreses, gent amb talent, inversors i possibles socis.	 <p>Il·lustració 28 - Rock The Post</p>
Goteo	Xarxa social per a cofinançar i col·laborar en projectes col·laboratius.	 <p>Il·lustració 29 - Goteo</p>
Redsocial. creadores	Xarxa social per a professionals del mon de la cultura.	 <p>Il·lustració 30 - Red social creadores</p>
Tiching	Xarxa social per a la comunitat educativa per trobar continguts, compartir informació i connectar amb altres persones.	 <p>Il·lustració 31 - Tiching</p>

Xarxes socials entre persones, centrades en un objectiu determinat

Causecast Xarxa social que permet a les empreses implicar al personal en les causes solidaries que es promouen.

Il·lustració 32 - Causecast

Questionity Xarxa social que ens permet trobar i descobrir els continguts de confiança que més ens interessin.

Il·lustració 33 - Questionity

Xarxes socials relacionades amb el check-in de l'usuari

Yelp Xarxa social centrada en servei de recerques i recomanacions dels usuaris sobre locals, negocis, restaurants, oci...

Il·lustració 34 - Yelp

Facebook Places Aplicació de Facebook per a mòbils centrada en la geolocalització i posicionament del usuaris en els mapes permetent compartir la informació amb la resta d'usuaris de la xarxa social.

Il·lustració 35 - Facebook Places

Genoom Xarxa social privada, segura i gratuïta. Serveix per crear l'arbre genealògic de la teva família. Però sols els membres de la teva família que tu hagi convidat podran veure la informació de la teva xarxa. A més de l'arbre genealògic pots compartir: fotografies, vídeos, documents i fer un Fòrum Familiar.

Il·lustració 36 - Genoom

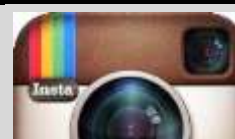
Zagat Xarxa social recentment adquirida per Google i que es centra en el check-in a restaurants que fan els usuaris opinant.

Il·lustració 37 - Zagat

Altres xarxes

Instagram És una aplicació gratuïta on els usuaris poden aplicar efectes fotogràfics i compartir les fotografies en diferents xarxes socials com Facebook, Twitter, Tumblr i Flickr.

Il·lustració 38 - Instagram

Mindalia	Es tracta d'una xarxa sense ànim de lucre que està pensada perquè les persones que hi entren es puguin ajudar entre sí	 Il·lustració 39 - Mindalia
Qzone	Xarxa social xinesa, del 2005, que permet escriure blocs, enviar fotos i escoltar música i que té molt d'èxit.	 Il·lustració 40 - QZone

3.3.2. ¿En quines xarxes socials estan els joves?

En aquest apartat veuem més concretament, una selecció de les xarxes que utilitzen més els joves. Seguint el criteri, que hem vist abans, de la classificació del *Ranking Mundial*¹⁶, les quatre xarxes més utilitzades per ordre de més a menys usuaris són: Facebook, Twitter, LinkedIn i Tuenti. D'aquestes quatre, ampliarem la informació de totes menys de LinkedIn, perquè aquesta l'utilitza la gent gran per motius de feina.

Primer que tot, explicarem qui les va crear, els anomenats “rics 2.0” o “rics digitals”¹⁷:

Mark Zuckerberg, fundador del *Facebook*. Als seus 27 anys, ha connectat 1.000 milions de persones i acumula una fortuna de 17.500 milions de dòlars.

Jack Dorsey, creador de Twitter i president del Consell d'administració. A començament del 2008, l'empresa estava formada per 18 persones, al 2009 va multiplicar la plantilla per quatre.

Zaryn Dentzel, creador i president executiu de Tuenti. Neix a EUA, on estudia Relacions internacionals i Literatura espanyola. Després de llicenciar-se ve a Espanya i funda Tuenti.

3.3.2.1 Facebook

Mark Zuckerberg, amb dos amics, va construir una comunitat virtual al 2004. Aquesta xarxa social era només per estudiants universitaris. El nom de “Facebook” prové del “*llibre de cares*”, butlletí que les universitats donen als alumnes que comencen una carrera perquè es coneguin entre ells. A partir del 2006 però ja es pot registrar tothom i ja no cal ser estudiants. Entre el 2007 i 2008 es llancen les versions en espanyol, francès i alemany traduïdes per usuaris gratuïtament per impulsar l'expansió fora dels EUA.

¹⁶ <http://www.webempresa20.com/blog/456-las-40-redes-sociales-mas-populares.html>

¹⁷ *Ciberfamosos: els gurus de les xarxes socials*, El Periódico, 15 de gener d e 2012, pàg 15-17

A partir del 2008 facebook va créixer molt. En només cinc setmanes passa de 150 milions d'usuaris a 175 i segueix creixent a un ritme de 600.000 per dia (segons estadístiques de comScore). És impressionant perquè si fos un país, seria ja el quart més poblat.

Facebook és un espai web format per moltes xarxes socials, on els usuaris creen perfils i van afegint material d'altres serveis (imatges de flickr, vídeos de youtube...) que comparteixen amb els seus contactes. Des de Facebook es poden fer moltes coses: jugar, veure pel·lícules, descobrir nova música... Tot això és possible perquè qualsevol pot fer mini-aplicacions que funcionin i s'integrin a la plataforma. Aquí tenim la principal raó del seu èxit i la que li dóna més valor ja que ja compta amb més de 20.000 programes de tercers.

L'àrea principal de treball a Facebook és el nostre perfil, des del qual podem anar configurant i afegint tota la informació. Els perfils: són per les persones (aquestes s'agreguen contactes). Tenen un límit de 5.000 contactes.

Les pàgines: són per les empreses, productes (aquestes agreguen fans). No tenen límit de contactes. Estan indexades pels cercadors.

Els grups: són per a un conjunt de persones que tenen un interès comú (els membres no han de ser contactes entre ells). Tenen un límit de 5.000 contactes. Permeten enviar missatges a tots els membres del grup.

Es poden crear tres tipus de grups: Obert (qualsevol persona pot entrar), Tancat (l'administrador decideix qui pot entrar), Secret (només coneixen el grup dels membres i convidats)

Al facebook podem buscar, afegir amics i instal·lar aplicacions. Aquesta instal·lació es fa en el propi portal (no s'afegeix res al nostre ordinador). Es poden penjar esdeveniments (és una plataforma ideal per avisar la gent d'on i quan es produirà un fet). Fins i tot té un xat propi.

Primer tot era en anglès però ara ja té versions en francès, alemany i castellà. L'edat mínima per a registrar-se a Facebook és de 14 anys (Espanya és el primer i únic país on Facebook puja el seu límit d'edat a 13).

A partir del 2009-10 Facebook fa canvis importants com el rentat de cara de la seva interfície (s'assembla a Twitter, decidir qui surt a la secció *Notícies* (pàgina inicial que mostra l'activitat dels nostres amics) o les *fanpages* de Facebook (ara enlloc de fans són ... "A x persones els agrada això").

Segons SocialBakers¹⁸, a Espanya, al 2012 qui més l'utilitza són la franja de població que tenen entre 35-44 anys.

3.3.2.2 Twitter

Twitter neix al març del 2006 com un projecte d'investigació d'una companyia americana ("Obviou, LLC") i es deia "twtr". Els enginyers de telecomunicacions el creen amb la intenció de ser

¹⁸ <http://www.socialdente.com/2012/02/01/numeros-de-facebook-en-espana-enero-2012/>

un canal per enviar missatges de control. Aviat però aquests missatges es fan populars com un servei d'usuari per enviar textos curts entre telèfons mòbils (SMS). El primer "tweet" o "piulada" el fa un dels seus fundadors, Jack Dorsey el mateix març del 2006.

Il·lustració 41 - Missatge d'Albert Cuesta i resposta dels responsables de Twitter

A l'octubre del 2006, es decideix llançar-lo públicament i es fa ràpidament molt popular. Twitter comença fent servir el servei de publicitat *AdSense de Google*, però aviat ho deixa (prefereix guanyar usuaris i, si cal, perdre diners). Al setembre de 2009, Twitter treu canvis en els seus serveis, i accepta la possibilitat de posar publicitat als seus

serveis en un futur. Al desembre de 2009 està disponible en castellà. El febrer de 2012, Twitter es compromet amb el periodista Albert Cuesta, principal responsable de la plataforma *twitterencatalà*, que al 2012 ja tindrem Twitter en català.

Actualment, Twitter és una gran xarxa de comunicació social i mediàtica, on s'hi poden trobar persones, institucions, marques de productes comercials, polítics, mitjans de comunicació i que va molt bé per facilitar les mobilitzacions ciutadanes.

Segons Wikipedia¹⁹ "Twitter és un servei de microblogging que permet als seus usuaris enviar i llegir missatges de text d'una longitud màxima de 140 caràcters (tweets, tuits, o piulades) per mitjà del mateix web de Twitter, SMS, missatgeria instantània..."

Els microblogging són les publicacions de text, traslladades a Internet, d'aquests 140 caràcters com a màxim (durada màxima dels missatges SMS) per explicar què s'està fent en cada moment. Aquesta plataforma ha nascut amb l'ús de les dades en mobilitat i, per tant, és una de les aplicacions que més es fa servir en els telèfons mòbils amb accés a Internet.

Les actualitzacions estan en la pàgina de perfil de l'usuari, i s'envien de forma immediata a altres usuaris que trien l'opció de rebre-les. L'usuari decideix, per defecte, si permet o no el seguiment d'aquests missatges a qui vulgui.

Els usuaris reben les actualitzacions des de la pàgina del Twitter de maneres diferents, a través de SMS, correu electrònic... Es publiquen uns 130 milions de piulades al dia.

Les relacions al Twitter són diferents de la majoria d'altres xarxes perquè les relacions que s'estableixen entre els usuaris són asimètriques. És a dir, cada usuari té un conjunt d'usuaris favorits que es diuen "Following" (als que nosaltres seguim), als quals pots veure els seus tweets i, a la vegada, posseeix un conjunt d'usuaris dels que és favorit, que es diuen "Followers" (els que ens segueixen) i que poden llegir el que ell escriu. Quan dos usuaris de Twitter es corresponen i un segueix els tweets de l'altre s'anomenen "Friends".

¹⁹ <http://es.wikipedia.org/wiki/Twitter>

Així, podem publicar en obert o tenir el nostre canal privat (que només llegiran els usuaris a qui donem permís). La nomenclatura que es fan servir és aquesta: @ nomusuari per dirigir-nos a algú en concret; # hashtag per etiquetar el nostre missatge i que es trobi més fàcilment (així es formen els trending topics o temás més "calents" en cada moment); d @ usuari per enviar un missatge directe que només llegirà ell.

Només es pot publicar text, però hi ha serveis que es poden afegir: imatges: twitpic, vídeos: twitvid, arxius de tota classe com fotografies, vídeos, documents (word, power point, excel), arxius zip, plugins o cançons.

Els usos de Twitter són molt variats i cada vegada més allunyats de l'inicial "*Què estàs fent?*" (fa poc s'ha canviat per "*Què passa?*"). Per exemple, durant una conferència, mentre els ponents estan parlant els oients poden "*twitejar*" amb els seus amics. Els oients, així, són més actius perquè fan que persones que no estan en aquesta conferència puguin participar-hi.

Un altre exemple és el de les passades eleccions d'EUA, on els candidats demanaven el vot a través de Twitter (els seguidors del canal d'Obama van ser uns 112.000 mentres que John McCain va tenir només 5.000 followers i ... va guanyar Obama).

Twitter també té moltes possibilitats com a canal per a empreses perquè pot avisar d'ofertes als seus seguidors o informar novetats. Els mitjans de comunicació com *El País*, *CNN* o *Times*... també fan servir Twitter per distribuir les seves notícies. Per últim, no hem d'oblidar que Twitter serveix també per xerrar amb els amics i passar-ho bé, que és el motiu principal pel qual l'utilitzen els joves.

3.3.2.3 Tuenti

És una xarxa social espanyola, creada el 2006 i que ja té més de 14 milions d'usuaris. El seus creadors van ser Zaryn Dentzel i tres amics seus la pensen inicialment perquè l'utilitzin els estudiants universitaris, però, degut al seu èxit, aviat es permet l'entrada a tothom però segueix sent "privat" perquè només s'hi pot entrar amb "invitació".

A partir del novembre de 2011 es decideix que tothom pogués accedir-hi lliurement, només donant el seu nombre de telèfon. Tuenti, poc després, també permet la creació de grups de persones per poder parlar a la vegada i enviar fotos pel xat.

L'accionista principal de Tuenti és Telefònica (90% de l'empresa) i pertany a *Movistar*. Actualment l'empresa té més de 250 treballadors de 21 països diferents. La seu està a Madrid.

Al juliol del 2012 Tuenti (que en un principi s'utilitza només a Espanya) s'obre a tot Europa i a Amèrica. S'anuncien canvis importants com un servei multiplataforma en 12 idiomes o una nova aplicació "*Tuenti Social Messenger*". Tuenti permet a l'usuari crear el seu propi perfil, afegir usuaris com amics i intercanviar missatges, fotos, vídeos, pàgines o "*eventos*". Té servei de xat individual i en grup i de vídeo o xat (amb una sola persona).

Per registrar-se cal tenir 14 anys i, en cas de dubte es demana la fotocòpia del DNI. El cert però és que molts menors de 14 anys s'hi registren igualment.

Tuenti no permet el registre d'organitzacions (només de persones físiques). Si que permet a l'usuari crear el seu propi perfil, pujar fotos i vídeos i contactar amb amics. Altres possibilitats són crear esdeveniments i etiquetar amics a les fotos. La pregunta és: *"quines són les nostres zones de marxa"*.

Tuenti té una funció que es diu "Tuenti llocs" molt original: on hi ha un enllaç on apareix informació del lloc i on s'hi poden escriure comentaris i penjar fotos del lloc. També hi ha la possibilitat de que els usuaris comparteixin la seva ubicació local amb la resta dels seus amics mitjançant el "GEO posicionament" amb el mòbil. Això s'està posant de moda amb serveis com "foursquare" (que permet enviar a Facebook o Twitter el lloc en que estem en cada moment).

Cada setmana es registren al voltant de 8.000 usuaris i es calcula que cada usuari li dedica una mitjana de dues hores per sessió.

3.4 Netnografia: la ciència de les xarxes socials

La netnografia²⁰ és un mètode que va néixer a les universitats d'EUA als anys 90 i que, a partir del 2000 es va aplicar a les empreses. El nom se'l inventa Robert Kozinets, a partir de la paraula "etnografia" (es basa en la recerca d'informació que una persona fa sobre el terreny).

La *netnografia* en canvi, utilitza sistemes informàtics per buscar comunitats virtuals i passar després totes les dades que s'han trobat als especialistes (que són els que treuran conclusions). El mètode que fa servir la Netnografia és el de "rastrear" els "foros", "xats"... per a saber el que pensen els usuaris sobre un tema (oci, salut, cotxes, formació...) i així poder valorar les seves opinions i actituds en relació a determinats productes (que et volen vendre) o serveis (que et volen oferir).

Miguel del Fresno va escriure *"Netnografia"*²¹, on la defineix com *"una nova disciplina o una antidisciplina o una interdisciplina o, simplement, una teoria en construcció"*.

En la introducció del seu llibre, Fresno explica que és impossible comprendre el ciberespai si no es té en compte la cultura de la gent que està a les xarxes i afirma que, al ciberespai, s'escampa la *cibercultura* (que seria com una barreja de les diferents cultures que tenen els usuaris de les xarxes).

Segons això en l'estudi netnogràfic s'utilitza un mètode qualitatiu i interpretatiu (s'investiga a partir de les "opinions" de la gent que està a internet). En aquest mètode l'investigador es relaciona a les xarxes, com si fos un usuari més, per tal de poder veure els gustos o les preferències dels "internautes". Ell no es dona a conèixer però tampoc pot enganyar.

Aquest mètode també es pot aplicar a les idees, programes polítics o institucions. Aquí ja no parlem d'anàlisi de la publicitat (vendre productes) sinó de propaganda (vendre idees per influir a la gent).

Una avantatge de la Netnografia, sobre altres tècniques d'investigació social, és que les persones actuen lliurement al comentar, twittejar... L'investigador té un accés "directe" a opinions, a estils de vida i a gustos sobre productes que d'una altra manera no tindria.

²⁰ <http://www.elmundo.es/navegante/2003/10/10/esociedad/1065788263.html>

²¹ Fresno, M. (2011) *Netnografia*, Ed. UOC, Col·lecció TIC.CERO, Barcelona

4. TEORIA DE LES TRES PORS. ESTUDI UOC (R. Martínez i I. Cussó)

Roger Martínez i Irene Cussó han fet un estudi al 2011, al *Internet Interdisciplinary Institute* de la UOC: “Cultures familiars, mitjans digitals i joves”²² on, a partir de l’anàlisi de la *cultura* de pares i joves, reflexionen sobre les normes i els controls que uns i altres creen en l’ús que fan de les noves tecnologies (TICs).

La Metodologia del treball s’ha basat en observació, entrevistes i “diaris de camp”. El treball de camp ha consistit a passar dues entrevistes per família (una al pare/mare i l’altre al fill/filla). Als joves també se’ls va demanar que omplissin un diari setmanal sobre l’ús que feien ells “diàriament” sobre aquestes tecnologies.

La mostra ha estat de 23 famílies amb fills de 4t d’ESO (15-16 anys): 10 d’un Institut públic (amb un nivell socioeconòmic mitjà-baix) i 13 d’un Institut privat (amb un nivell socioeconòmic alt).

Els resultats d’aquestes 23 famílies no volen representars a tota la societat catalana. L’objectiu ha estat, simplement, identificar *tendències* en famílies de contextos socials diferents.

Els resultats d’aquest estudi han estat diversos però nosaltres ens centrem en com veuen els pares la relació dels joves amb les TICs i les xarxes socials.

En concret de les tres pors que els autors d’aquest treball han trobat:

1. Por a l’atracció excessiva (a les TICs)
2. Por a exposar-se en excés
3. Por a rebre una influència negativa

La *por a l’atracció excessiva* té a veure amb la por dels pares a que els fills “perdin el temps” o “s’enganxin”. Aquesta por la relacionen a perdre l’autocontrol en els estudis, a no fer els deures i a no treure bones notes. També la relacionen a no “saber aprofitar” les pròpies capacitats i oportunitats (i aquí, curiosament, inclouen l’ús que ofereix aquesta tecnologia per al seu futur laboral i personal).

La *por a que s’exposin en excés* té a veure amb la falta de distinció entre la part pública i la privada. Això és percebut pels pares com un “descontrol” o un “risc” que pot portar problemes als seus fills, tant per la feina d’un futur como per un possible “assetjament” (de coneguts o de desconeguts).

L’última, la *por a rebre una influència negativa* (a través de videojocs o dels continguts de Youtube, del Facebook o directament de coneguts i amics per la xarxa...) és perquè als adults els preocupa que els joves, en les seves ganes “d’explorar” accedeixen a pantalles amb continguts no propis per ells (excés de violència, de sexe...) i que, a partir d’aquesta influència negativa s’apartin del “bon camí” social i laboral.

Els autors arriben a la conclusió que “*les principals pors associades a les tecnologies i els joves tenen a veure amb els tres pors d’expectatives entre els quals tots hem de trobar el nostre equilibri: el treball, el consum i l’autenticitat*”.

²² <http://in3wps.uoc.edu/ojs/index.php/in3-working-paper-series/article/download/n11-martinez-cusso/1129>.

SEGONA PART – PART PRÀCTICA

5. ESTUDI SOCIOLÒGIC

El títol del treball “¿Els amics dels teus amics...són els teus amics?” és força indicatiu. El tema de l'amistat, que ja de per si és complicat, agafa noves dimensions dins del món de les xarxes. ¿És possible tenir 500, 1000, 2000 amics...?

Aquesta investigació no té la intenció de dir el nombre d'amics que pot tenir cadascú i, molt menys, de saber si es fa “un bon o mal ús” d'aquestes amistats o de les xarxes en general perquè, entre altres coses, no ens veiem capaços de decidir “que és bo” i “què és dolent”.

Com diu Roger Martínez en el seu estudi²³ “*L'alfabetisme digital té el problema que pressuposa que uns usos són millors que els altres, quan aquest és un judici que depèn molt del seu context*”.

El que sí pretenem és investigar la relació que els joves tenen amb les xarxes socials. Aquest estudi parteix de la idea que les xarxes socials poden canviar la forma de relacionar-nos tenint en compte que la tecnologia, a mesura que evoluciona, ha anat canviant la nostra forma de viure.

L'ús de les xarxes socials no té per què afectar al rendiment escolar. Prenent com a referència els resultats de la investigació “*Jóvenes y Redes Sociales*”²⁴ de la P. González, alumne de la UBU, a 529 alumnes de 4t d'ESO a 2n de BAT, on afirma que “*les xarxes socials, tot i que poden ser una font de distracció, no tenen un impacte en les notes dels alumnes adolescents, a més, l'ús de les mateixes influeix positivament en la realització d'activitats extraescolars*”.

D'altra banda, pensem que l'ús de les xarxes, en principi, ni millora ni empitjora les relacions amb els amics però sí que pot intensificar-les o prolongar-les.

Les **preguntes de recerca** són doncs:

1. ¿Quina relació tenen els joves amb les xarxes?
2. I si hi ha canvis en la forma de relacionar-nos: ¿en què consisteixen?.

D'aquestes preguntes inicials se'n deriven dos **objectius**:

1. Quin ús fan els joves, els de l'INS Salvador Vilaseca de Reus, de les xarxes socials.
2. Quina opinió tenen els pares sobre la relació dels seus fills amb les xarxes.

Del primer objectiu ens interessa veure si aquest ús és només social o més ampli. Cal tenir en compte que les xarxes es poden utilitzar per moltes altres coses, com hem vist a la part teòrica: per oferir o demanar treball (com veurem en l'entrevista a una Dra. de Recursos Humans que utilitza les xarxes per fer la selecció de personal), per promoure activitats, per treballar en grup, per comprar, etc.

Del segon volem veure, en general, la visió que tenen els adults de les xarxes socials i concretament si l'opinió dels pares s'assembla a la dels fills. I, en el cas que sigui que no, en què es diferencia.

²³ <http://in3wps.uoc.edu/ojs/index.php/in3-working-paper-series/article/download/n11-martinez-cusso/1129>.

²⁴ http://www.eccus.net/index.php?option=com_content&view=article&id=5179:jovenes-y-redes-sociales-enganchados-si-pero-no-afecta-a-su-rendimiento-escolar

5.1 Metodologia

S'utilitza una metodologia mixta quantitativa /qualitativa perquè no es tracta d'enfrontar-les sinó de combinar-les per donar millor resposta a les preguntes de recerca.

El treball consta de **dues fases**. En la **primera fase** s'ha treballat la **part teòrica** consistent en documentar-nos i fer recerca d'informació d'estudis trobats per internet. S'han utilitzat llibres, revistes, diaris, vídeos, programes de ràdio, estudis on-line i material d'internet referenciats al llarg del treball i a la bibliografia. En la **segona fase** s'ha treballat la **part pràctica**. Aquesta consta d'un treball de camp que implica diverses tècniques d'investigació: entrevistes, enquestes i un diari de camp.

La **informació qualitativa** s'obté a partir de dos tipus **d'entrevistes**. Una, a una directora de Recursos Humans (que utilitza les xarxes també per a fer selecció de personal...), i l'altra a diferents pares i mares que tenen fills de les edats de la mostra d'estudi, és a dir entre 11-12 a 16-17 anys. Les entrevistes s'enregistren amb una gravadora i es podran escoltar a través del blog del TR i a través del mòbil amb el **codi QR**. També hi ha un **diari de camp**, que es passa a diversos joves triats a l'atzar.

La **informació quantitativa** l'obtenim de **l'enquesta**. La manera d'obtenir dades és a partir de la tècnica del qüestionari que es passa a alumnes de l'Ins Salvador Vilaseca, de 1r d'ESO a 1r de BAT.

També s'ha establert una sèrie de **contactes via e-mail** amb el professor de la UOC, Roger Martínez, que ha intervingut en el desenvolupament metodològic, en concret, en la confecció del "Diari de Camp".

Per últim, s'ha enviat un mail i un missatge al seus Facebooka N.H Christakis i J.H. Fowler (autors del llibre "Conectados") però no s'ha obtingut cap resposta. (A **l'Annex III** es pot localitzar els e-mails).

5.1.1 Tècniques i instruments

5.1.1.1 Confecció del Qüestionari d'Alumnes:

La població d'on s'ha extret la informació del qüestionari són els alumnes de l'INS Salvador Vilaseca, de Reus. Aquest centre, conegut per ser el primer institut de batxillerat de Reus, és l'únic de la ciutat on tots els alumnes d'ESO tenen l'1x1 (la qual cosa fa que tot l'alumnat tingui ordinador propi) i aposta clarament per l'ús del les nTICs.. És de titularitat pública, però a Batxillerat té molts alumnes que procedeixen d'una escola concertada de la mateixa zona.

A 1r d'ESO hi ha 125 alumnes, a 2n d'ESO 90, a 3r d'ESO 115, a 4t d'ESO 90 i a 1r de Batxillerat (diürn) 115.

Per tal que la mostra de l'enquesta sigui representativa i es pugui generalitzar a tots els alumnes de l'Institut Salvador Vilaseca s'ha utilitzat una fórmula matemàtica que es mostra a l'Annex II. Aquesta fórmula ens indica que la mostra mínima ha de ser de 144 persones. D'aquests la meitat (72) han ser nois i l'altre meitat (72) noies perquè així podrem comparar les respostes en funció de la variable sexe.

Pel que fa a les edats, com ja hem dit, hem agafat alumnes de 11-12 anys (1r d'ESO) fins a 16-17 anys (1r de batxillerat).

El qüestionari consta de 20 ítems, la major part dels quals tenen resposta tancada. Hi ha alguna pregunta de resposta oberta que s'analitza qualitativament.

Per a l'elaboració de les preguntes s'ha fet la prova dels "judicis d'experts". S'han enviat les preguntes al tutor del TR, a un profe de la UOC i a un profe de la URV d'Econòmiques i s'han anat modificant els ítems a partir dels seus consells.

Les enquestes es passen a través de formularis penjats a **googledocs**, gràcies als professors que les passen als seus alumnes en hores de tutoria.

La finalitat dels qüestionaris és poder explicar les opinions dels joves sobre l'ús que fan de les xarxes i poder interpretar els resultats en percentatges.

5.1.1.2 Confecció de l'entrevista als pares

L'estructura de l'entrevista és pautaada i consta d'un qüestionari amb 20 preguntes breus tot i que també n'hi ha alguna de més oberta (on es pot opinar més lliurement). L'entrevista està pensada per ser resposta de forma "individual" i, per tant, no conjuntament amb un grup de persones.

La forma de recollir les dades és enregistrant la veu amb una gravadora i prèvia autorització dels entrevistats, penjar-la a Internet per tal que es pugui escoltar al blog del TR i també, per poder accedir-hi, a través d'un codi QR.

La finalitat de les entrevistes és tenir informació "qualitativa" sobre l'opinió que els adults/pares tenen sobre quin ús fan els joves de les xarxes socials i si posen normes al seu accés.

5.1.1.4 Confecció de Diari de Camp

Per últim, hi ha un "diari de camp" de joves de diferents edats, on hi ha un registre setmanal sobre com, quan i on es connecten dia a dia (durant una setmana sencera) a les xarxes.

La finalitat dels "Diari de Camp" és tenir una visió de la "cultura de les xarxes" a través de qui la viu, a més de la de l'observador que els investiga. A més, serveix també per veure *el context* en que es mouen aquests joves.

5.2 Aspectes ètics

S'ha tingut en compte també les qüestions ètiques en la investigació. S'ha comptat amb el **consentiment voluntari** de les persones a qui s'ha dirigit la recerca. S'ha respectat l'**anonimat** de tots els participants, inclosos els de les entrevistes i els diaris de camp. També es **retornarà els resultats** del treball i per això hem elaborat un blog a partir del qual accedir a totes les dades.

5.3 Resultats

5.3.1 Resultats de l'enquesta

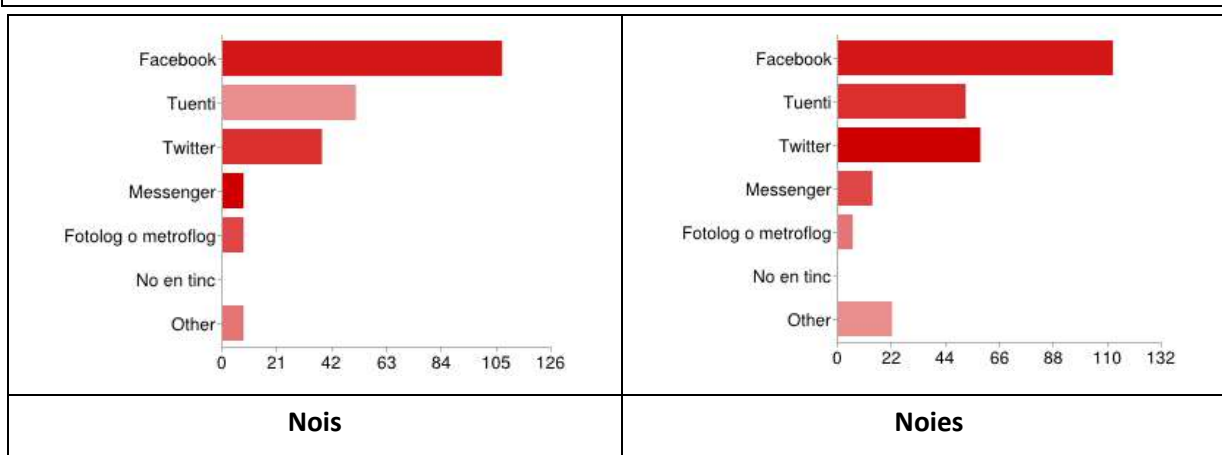
Sexe: De 220 persones enquestades, 113 noies i 107 nois.

Edats: El 40% tenen 12-13 anys, el 53% entre 14-16 anys, el 4% 17 anys i el 2% 11 anys.

Nacionalitat: El 75% són d'Espanya, el 9% del Marroc i, el 16% de diferents països (India, Xina, Rumania, Colòmbia, Rep.Dominicana...)

Preguntes Enquesta:

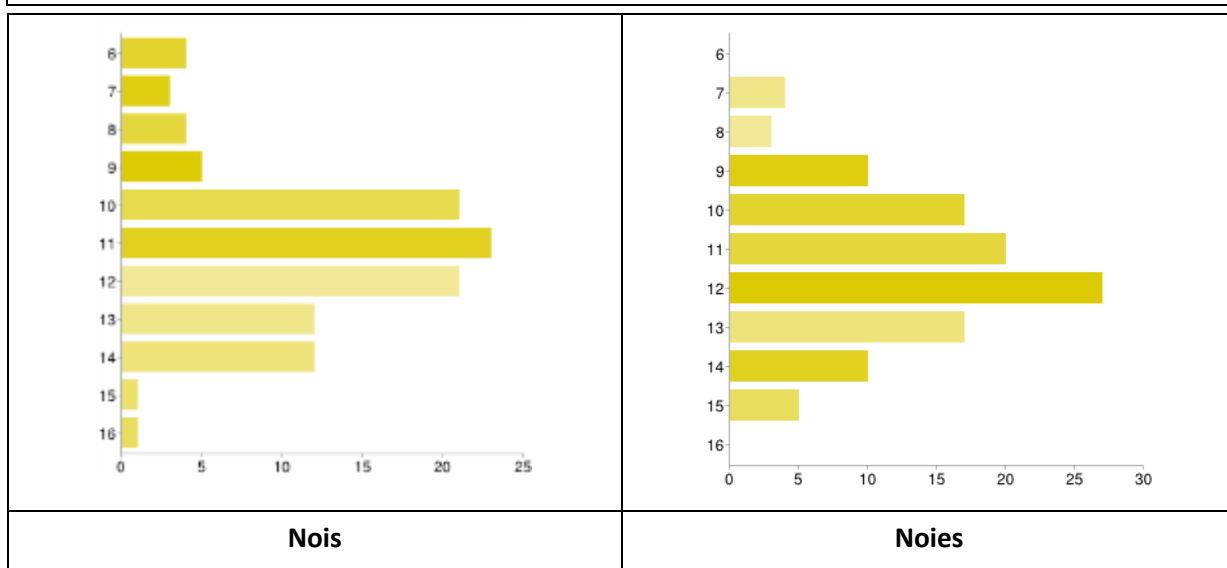
1. ¿Ets membre d'alguna xarxa social?

Taula 1 - ¿Ets membre d'alguna xarxa social?

Facebook és la xarxa social on es connecten més tant els nois (100%) com les noies (99%). La segona és **Tuenti** i amb resultats molt igualats: nois (48%) i noies 46%. La tercera és **Twitter** però aquí el percentatge ja són diferents: nois (36%) i noies (51%).

2. ¿A quina edat et vas registrar per primera vegada?

Taula 2 - ¿A quina edat et vas registrar per primera vegada?

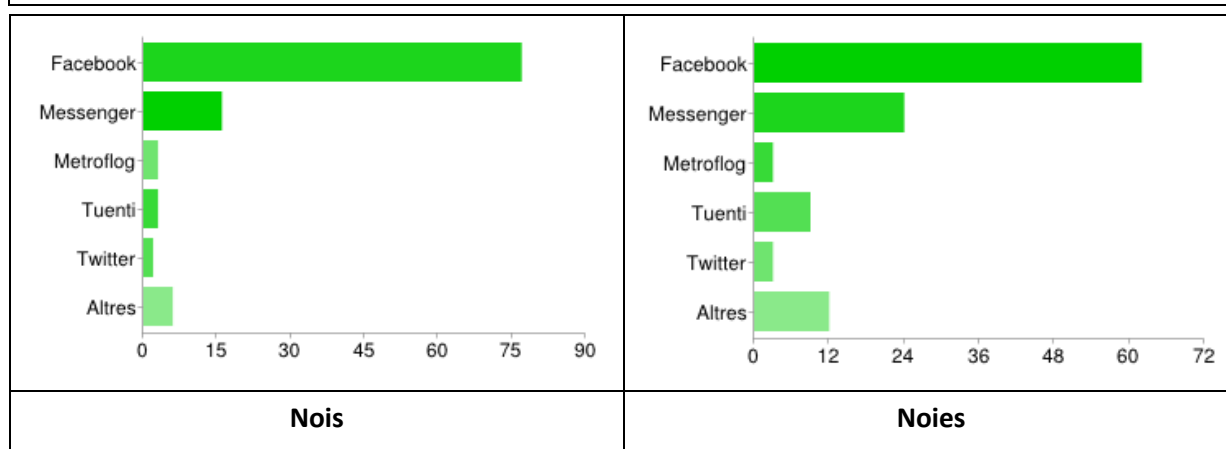
Els resultats són molt similars en ambdós sexes. La franja d'edat en la que es registren a una xarxa social, per primera vegada, és **dels 10 als 12 anys** i els percentatges són un 61% en els nois i un 57% en les noies.

Als 6 anys hem trobat un 4% de nois i cap noia. En canvi a la franja de 7 a 9 anys hi ha un 36% de noies i només un 12% de nois.

De la franja 13-16 els resultats són similars en els nois (24%) i en les noies (28%)

En global, es connecten lleugerament abans, per primera vegada, a les xarxes les noies que els nois però sense una diferència molt marcada. A partir dels 13 anys les diferències s'escurcen.

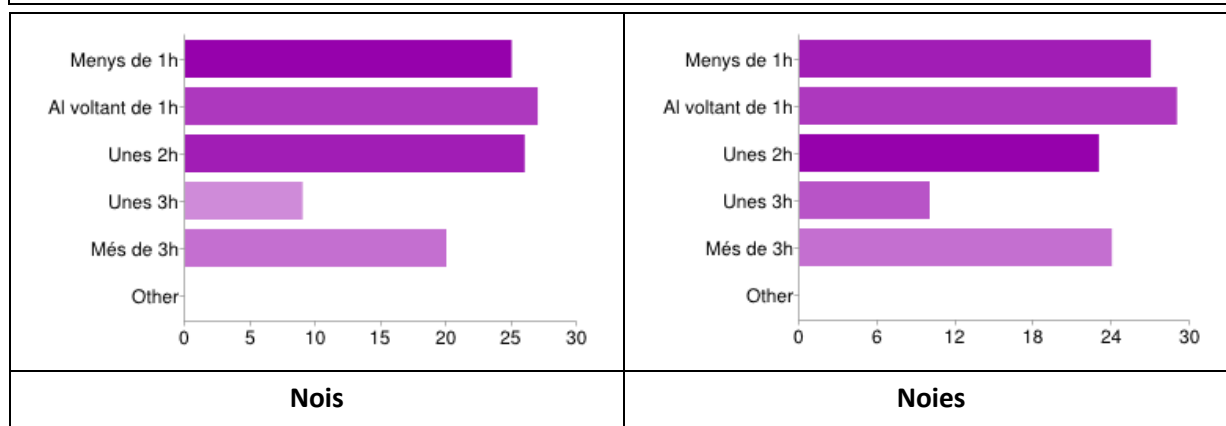
3. ¿En quina xarxa?

Taula 3 - ¿En quina xarxa?

No hi ha diferències, tant nois com noies, **a la primera xarxa social que es connecten és Facebook**, els nois però en un percentatge més alt (72%) que les noies (55%). Per contra les noies s'hi han connectat a xarxes més variades com Messenger (21%), Tuenti (8%), Twitter (3%) o Altres (11%).

4. ¿Quant temps dediques al dia per connectar-te a la xarxa?

Taula 4 - ¿Quant temps dediques al dia per connectar-te a la xarxa?

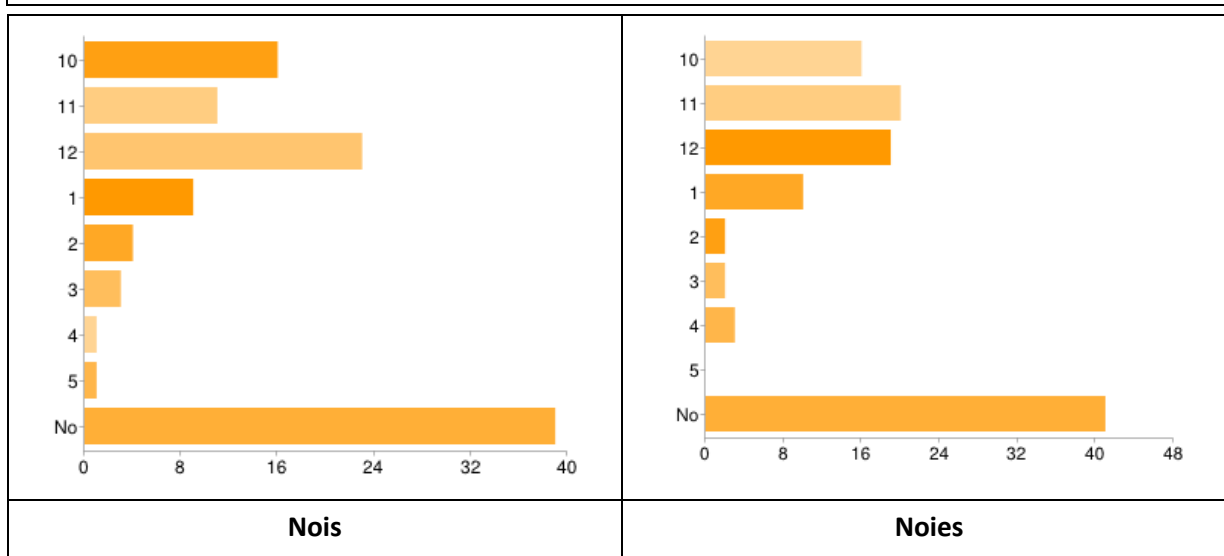
Els resultats són pràcticament iguals. El 57% de nois **es connecten entre 1h i 3h diàries** a les xarxes mentre que el 55% de noies es connecten també durant el mateix temps.

A la franja superior, més de 3h diàries, els resultats tornen a ser molt igualats: el 19% del nois enfront del 21% de les noies.

5. ¿Et connectes a la xarxa per la nit?

Els resultats són idèntics, **el 64% tant dels nois com de les noies es connecten per la nit** mentre que el 36% dels nois i de les noies diuen que no. Novament no hi ha cap diferència per sexes.

6.¿Fins a quina hora et connectes aproximadament?

Taula 5 - ¿Fins a quina hora et connectes aproximadament?

Dels que han contestat que sí es connecten a la nit, **el 54% dels nois ho fan de les 10h a la 1h** de la matinada i **el 58% de les noies** en aquestes mateixes hores.

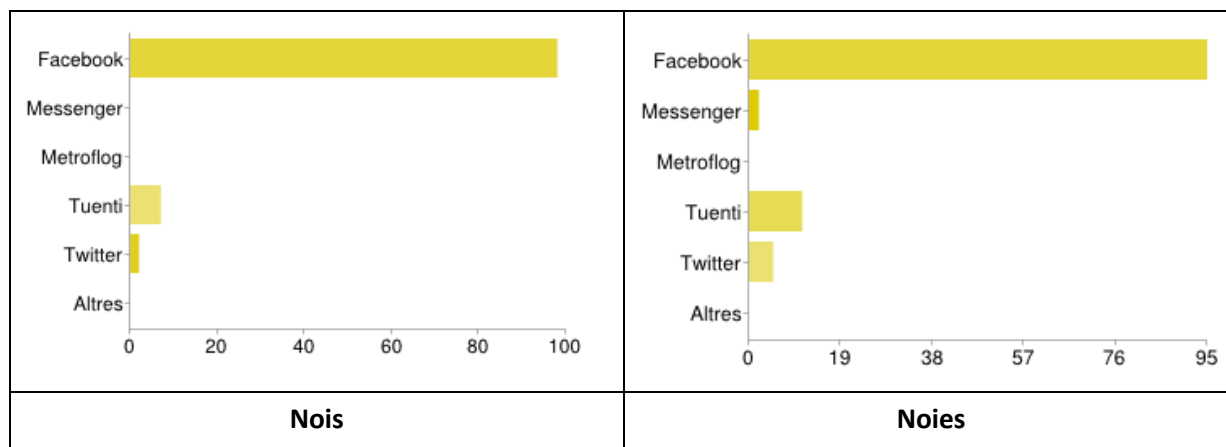
De 2h de la matinada a les 5h trobem que es connecten més els nois (9%) que les noies(7%). Cal tenir, a més, en consideració que en la mostra hi ha 6 nois més que noies.

7. ¿Creus que et connectes més temps del que t'agradaria?

No hi ha diferències per sexes, **el 25% dels nois diuen que es conecten més temps dels que els agradaria** enfront **del 30% de les noies**. Les noies serien una mica més conscients que els nois, però amb molt poca diferència.

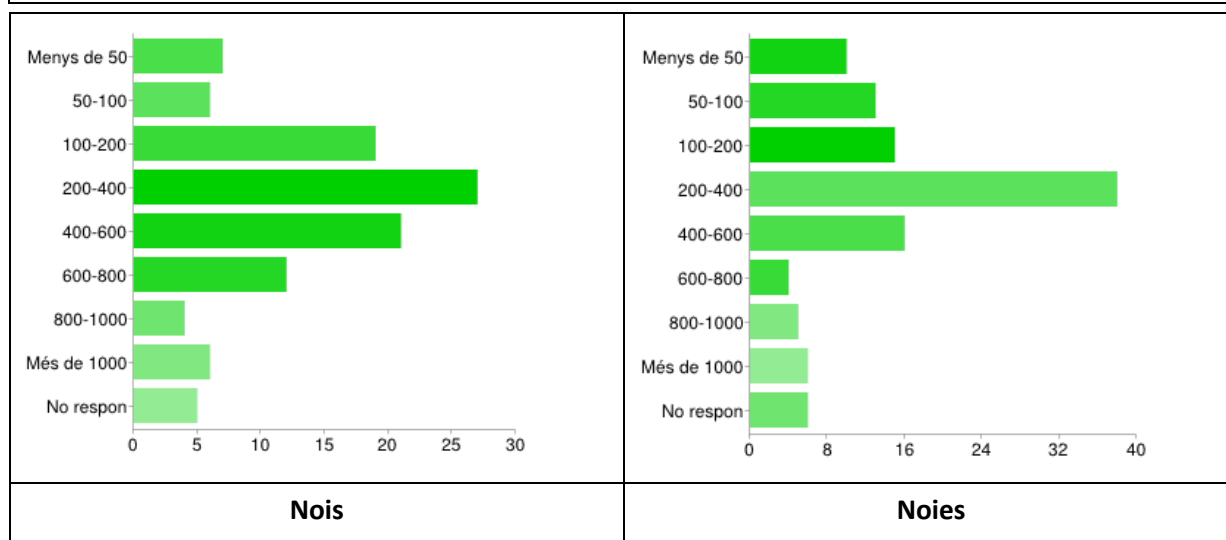
8.1 ¿Quina és la xarxa social en què tens agregats més amics?

Ambdós sexes coincideixen que és Facebook però els nois (92%) tenen un percentatge més alt que les noies (84%). Les noies novament entren més a altres xarxes com Tuenti ,10%,enfront del 7% dels nois o Twitter 4% enfront del 2% dels nois.

Taula 6 - ¿Quina és la xarxa social en què tens agregats més amics?

8.2 ¿Aproximadament quants?

Taula 7 - ¿Aproximadament quants?

Els resultats són molt igualats, el 63% dels nois i el 61% de les noies **afirmen tenir entre 100 i 600 amics**. En els dos sexes la franja on hi ha un percentatge més alt és entre 200 i 400 amics , tot i que en les noies és més alt (un 25% de nois enfront d'un 34% de noies).

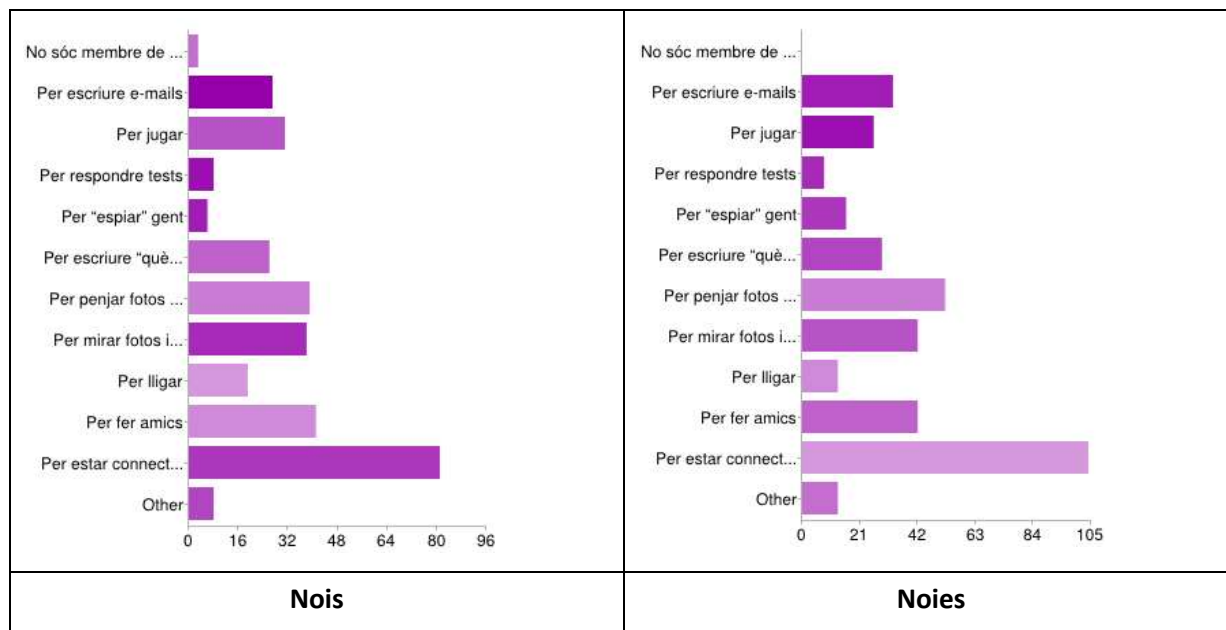
A les franges més altes de 600 a 1000 amics, en canvi, trobem un resultat més alt en els nois (un 21%) respecte a les noies (un 13%). En els dos sexes hi ha un 5% que no responen.

9. ¿Quanta gent tens agregada a alguna xarxa social, que no coneixes de res?

El **47% dels enquestats reconeixen tenir persones agregades que no coneixen de res**. D'aquests la mitjana de persones que tenen agregades, sense conèixer-los, és de 61.

10. ¿Per què utilitzes les xarxes?

Els resultats són similars, la primera opció és la mateixa: **“Per estar connectats amb els amics”**. Les altres opcions són: Per fer amics i Per penjar fotos i vídeos.

Taula 8 - ¿Per què utilitzes les xarxes?

11. ¿Què et motiva a entrar a alguna xarxa social?

Taula 9 - ¿Què et motiva a entrar a alguna xarxa social?

Les noies es connecten sempre **mentre fan la feina** (34%) o **després d’haver fet la feina** (32%) mentre que els nois com a primera opció prefereixen entrar a les xarxes quan **estan avorrits** o no saben què fer (independentment que tinguin feina o no). Ara bé, la segona opció dels nois, encara que amb un percentatge més baix, també és la de fer primer la feina i després connectar-se (24%).

12. ¿Tens o has tingut alguna parella a qui hagis conegut a través de les xarxes?

Els resultats, com ens ha passat a la pregunta 5, són idèntics: només el 25% de nois i noies afirmen haver trobat parella a través de les xarxes i el 75% diuen que no.

13. ¿Has conegut algun amic/ga nou a partir de Facebook? Sense comptar a una parella.

Els resultats tornen a sortir molt igualats. Les noies puntuen una mica més alt. Així tenim que el 58% de les noies reconeixen haver fet amics nous gràcies a les xarxes enfront del 55% dels nois.

14. ¿Creus que la teva vida social seria diferent si no et poguessis connectar-te a les xarxes? En quin sentit?

El 55% dels enquestats creuen que la seva vida seria diferent sense les xarxes socials enfront al 38% que creuen que no. El 7% restant no ho saben.

Dels que han respost que No aquestes són algunes de les respostes més significatives: *La meua vida social no seria diferent perquè:*

- ✓ *“Si no hi haguésin xarxes jugaria o escoltaria música que també m’agrada”*
- ✓ *“Perquè existeix el telèfon”*
- ✓ *“Sortiria al carrer amb els amics”*

D’entre els que han dit que Sí canviaria la seva vida sense les xarxes, alguns dels motius són:

- ✓ *“Estaria més avorrit/da”*
- ✓ *“No podria parlar tant amb els amics llunyans”*
- ✓ *“Ara estem sempre junts (amb els amics)”*
- ✓ *“No seria jo”*
- ✓ *“No seria tan popular”*

D’entre aquestes respostes cal destacar que 4 persones opinen que les xarxes si que canvien la seva vida però perquè els fa perdre el temps i 3 creuen que aniria millor la seva vida sense elles.

15. ¿Consideres que el Facebook i les xarxes socials, en general, són eines útils? Per què?

El 85% creuen que les xarxes socials són útils i només l’11% creuen que no ho són. El 5% restant persones no ho saben.

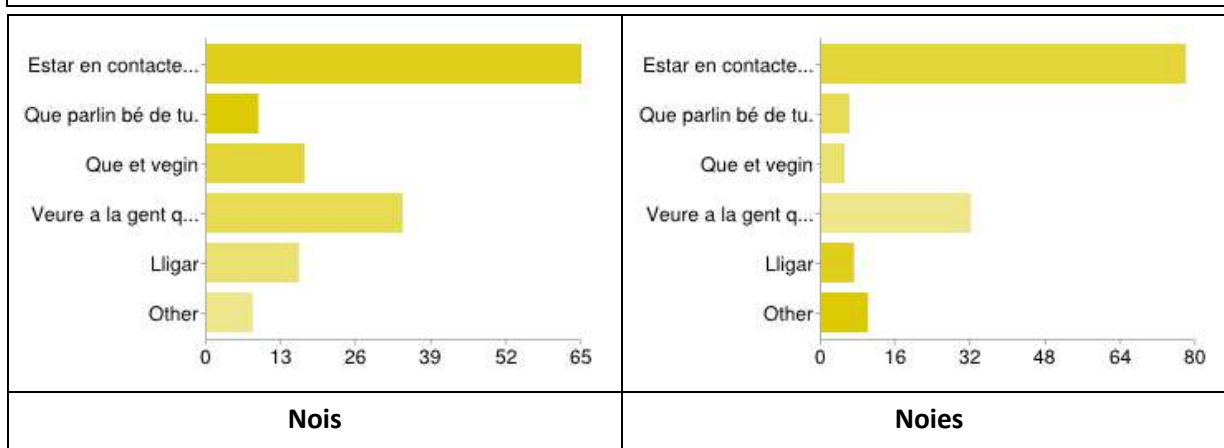
D’entre els que han dit que No aquests són alguns dels motius:

- ✓ *“Són perilloses”*
- ✓ *“Distreuen” “No sereveixen per res”*
- ✓ *“Perquè la gent es torna boja i les parelles es barallen”*

Els principals motius dels que han dit Si són:

- ✓ *“Perquè van bé per comunicar-te amb amics”*
- ✓ *“Per fer deures i preguntar quan no has anat a l’insti”)*
- ✓ *“Per contactar amb família de fora del país i/o amics llunyans”*
- ✓ *“Per comunicar-nos gratuïtament”*
- ✓ *“Per conèixer gent nova”*

16. ¿Quins creus que són els avantatges de les xarxes socials?

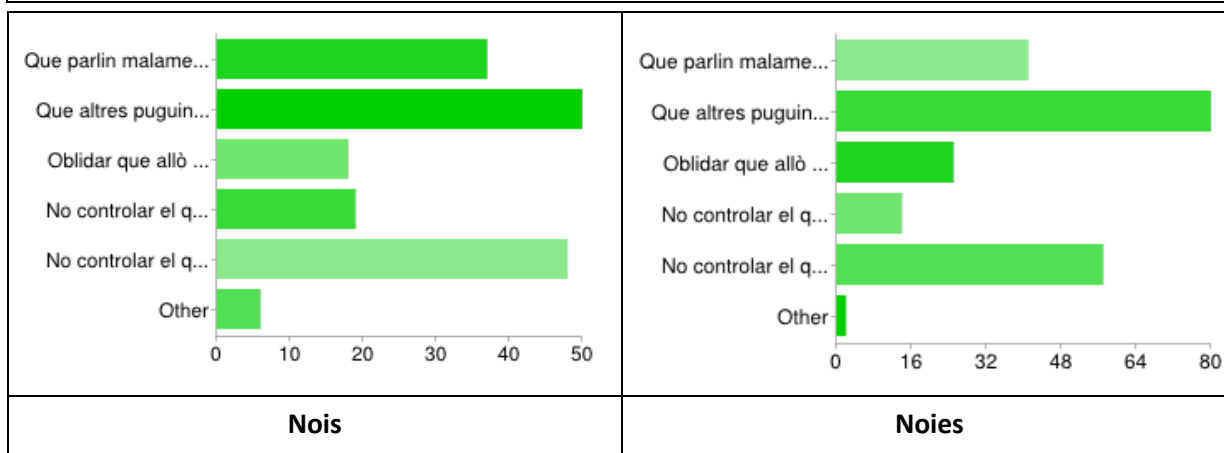
Taula 10 - ¿Quins creus que són els avantatges de les xarxes socials?

Tant els nois com les noies coincideixen en les seves dues primeres opcions, però les noies tenen un percentatge més alt en la primera opció i els nois en la segona:

1ª opció “Estar en contacte amb gent que si no perdies de vista” (Noies: 84% Nois: 76%)

2ª opció “Veure a la gent que tu vols” (Nois: 40% Noies: 34%)

17. ¿Quins creus que són els inconvenients de les xarxes socials?

Taula 11 - ¿Quins creus que són els inconvenients de les xarxes socials?

Dels tres principals inconvenients, tant nois com noies coincideixen que **els preocupa molt que penguin fotos seves** (58% nois) i (82% noies), després no controlar el que posen els altres (56% nois) i (58% noies) i, per últim, **que parlin malament de tú**, (43% nois) i un (42% en les noies).

A ambdós sexes els preocupa més que penguin fotos seves que no pas que parlin malament d’ells.

18. ¿En quin any va arribar Facebook a Espanya?

Només el 40% dels enquestats han contestat algun any, el 60% restanten han contestat directament que no ho sabien. Tres persones han afegit, a més, que ni els importa saber-ho.

Del 40% que ha respost, només el 14% ho ha encertat, el 86% restant han dit majoritàriament anys des del 2000 al 2010. A destacar que 1 persona ha dit el 1968 i 1980 com a anys més antics.

19. ¿Treus bones notes?

Les noies diuen que treuen més bones notes que els nois però amb poca diferència de percentatges: un 58% de les noies afirma treure bones notes respecte al 51% en els nois.

20. I per últim... ¿Vols dir alguna cosa sobre el tema? (experiències personals, anècdotes...)

Hi ha opinions de tot tipus, des dels més indecisos als més entusiastes. Aquests últims afirmen que ja no poden viure sense les xarxes. Hi ha sis persones que ens feliciten perquè els ha agradat l'enquesta i creuen que hem tingut una bona idea de fer el treball d'aquest tema.

Opinions:

- ✓ *“Les xarxes ens treuen molt de temps i des que van arribar la gent no surt tant, cada vegada ens fem més tancats... La gent publica coses que no vols que es vegin...”*
- ✓ *“Hi ha gent que crea “grups” en xarxes contra altres persones i... això està molt lleig”*
- ✓ *“De vegades passem molt de temps en el facebook doncs ens oblidem de com s'escriuen les paraules, i fem moltes faltes d'ortografia i això ens perjudica una mica, potser massa”.*
- ✓ *2 persones de 16 anys troba malament que es puguin connectar als 13 anys: Un noi de 16 anys explica el cas de seu germà: *Tinc un germà de 12 anys i ja fa un any que té facebook. “Em va semblar molt malament que ell tingues facebook als 11 anys. Jo als 11 anys encara jugava amb playmobils. I ell no es el pitjor cas, hi ha amics de mun germà que fa molt de temps que tenen facebook, i en fan un ús descontrolat. Trobo molt trist i alarmant que nens d'aquestes edats facin servir reds socials, no perquè sigui dolent fer-les servir, sino perquè no saben distingir entre quines coses son apropiades i quines no, i això en un futur suposo que els hi portara problemes.”**
- ✓ *Que desde que hem vaig fer un compte al Facebook hem sento mes i mes popular perquè la gent que conec i hem cau be posa coses que ami m'agraden ☺*
- ✓ *“El més important que puc dir, és que sense facebook molta gent no podria viure, pero jo si que podria, encara que si em donen a elegir, diria que no el tanquin.”*

Anècdotes:

- ✓ *Una persona explica que va connectar amb un desconegut que el va amenaçar*
- ✓ *Una persona avisa del perill que es facin passar per tu i que anem en compte amb això.*
- ✓ *Una persona avisa de no penjar fotos amb poca roba xq després t'insulten*
- ✓ *Una explica un cas: “Una amiga meva va patir bulling per culpa del Facebook. Unes noies van dedicar-se a penjar fotos seves, sense etiquetar-la (per a què no ho veiés) i la van insultar. Finalment ella ho va trobar, però va decidir no denunciar-ho. Les fotografies continuen penjades i els comentaris encara es poden llegir. Ara la meva amiga és amiga d'aquelles que la insultaven. però això és una altra història...”*

5.3.2 Resultats entrevistes pares

- ✓ El nombre d'entrevistats és de 13 (7 pares i 6 mares). La mitjana d'edat dels quals és de 45 anys.
- ✓ Tots han respost que tenen ordinadors tant fixos com portàtils (la mitjana és de 4 ordinadors per unitat familiar). Respecte als anys que fa que tenen ordinadors hi ha el que en té menys (fa 10 anys) i el que en té més (20 anys).
- ✓ En quan a l'ús que fan dels ordinadors la majoria ha dit varies coses: 7 persones han contestat que per treballar, 7 per buscar informació a Internet, 7 pel correu i només 3 pares (homes) per jugar.
- ✓ Dels 13 entrevistats, només 2 no es connecten a cap xarxa social. Els altres 11 es connecten tots a Facebook. 2 pares, a més a més, es connecten: un a Google + i l'altre a Twitter i LinkedIn.
- ✓ La primera vegada que es van connectar a una xarxa, 10 persones van pensar que era una bona idea, i que era interessant. 1 sola persona va pensar que era una pèrdua de temps.
- ✓ A tots els pares/mares (fins i tot els 2 que no es connecten)els hauria agradat tenir accés a aquestes tecnologies quan eren joves per poder estar més comunicats.
- ✓ La majoria dels pares(9), creuen que aquestes tecnologies serveixen per fer-nos la vida millor. Els motius són perquè són una comoditat i faciliten el diàleg.
- ✓ També la majoria de pares (11) opinen que l'ús de les xarxes socials no farà que els seus fills tinguin més amics, encara que sí més coneguts i/o contactes. En canvi, molts dels pares (8) creuen que les xarxes si poden ser útils pels estudis i per la feina dels seus fills.
- ✓ Pel que fa a les tres pors a les que ens referim a la part teòrica: es confirma que els pares tenen por a "l'atracció excessiva dels seus fills" (8 de 13) "por a que s'hi enganxin" (8 de 13 pares) i en menor mesura, "por a rebre una influència negativa" (7 de 13).
- ✓ Respecte a si a casa hi ha normes establertes, les respostes no són del tot clares, alguns contesten que sí però confirmen que a la pràctica és molt difícil controlar-ho. Altres diuen que és cosa dels propis fills, que han de ser responsables... 5 de 13 pares diuen que si hi ha normes consistents en limitar el temps (màxim fins les 11h/12h de la nit). Només dos pares controlen els continguts.
- ✓ On trobem molta diferència d'opinió entre pares i fills és sobre el nombre d'amics que creuen que tenen. El nombre mínim d'amics que han respost esla pares és de 40 i el màxim entre 300 i 400. 4 pares diuen que no en tenen ni idea. Ara bé si fem la mitjana de tots aquests amics surt 168 que, curiosament s'apropa molt més al nombre de Dúnbar que no pas els resultats de les enquestes on surten que la maroria de joves tenen entre 200 i 400 amics.
- ✓ Una dada que pot demostrar que les "pors" dels pares no es basesn en fets reals és que quan els ,hem preguntat si els seus fills sortien amb els amics: 9 dels 13 han respost que igual que abans de connectar-se a les xarxes i només 2 han dit que una mica menys. 2 pares no han respost.

- ✓ En la mateixa línia, quan se'ls pregunta si creuen que connectar-se a les xarxes socials és una pèrdua de temps només 1 considera que sí.
- ✓ Respecte a la pregunta si es poden fer amics de veritat, a les xarxes, 7 contesten que no (tot i que alguns especifiquen que sí pot servir per conservar els que tenim).
- ✓ Pel que fa als avantatges i inconvenients, els resultats tornen a ser diferents als dels joves. Els pares coincideixen com a avantatges: la rapidesa, poder estar informats i poder donar la teva opinió. 1 pare afegeix per conèixer gent nova. Com a desavantatges diuen: pèrdua de temps i a no saber disfrutar del moment, no saber amb qui parles i passar-hi masses hores.
- ✓ Per últim alguns dels consells tots coincideixen que s'ha de fer un ús racional i equilibrat i que no confonguin coneguts amb amics.

5.3.4 Resultats diari de camp

Quatre persones han omplert els "diaris de camp": l' Ariadna (una noia de 16 anys), la Patri (una noia de 16 anys), l'Eloi (un noi de 17 anys) i la Giselle (una noia de 17 anys). Després d'analitzar la informació hem trobat que tenen aquests Hàbits en Comú:

- Tots es connecten a les xarxes diàriament (amb més o menys temps de dedicació)
- El suport que utilitzen més és el telèfon mòbil
- On es connecten més vegades al dia és al whatsapp i a la xarxa, Facebook.
- Es connecten diverses vegades, durant tot el dia, i sempre que tenen temps lliure
- Al matí el primer que fan és connectar-se al whatsapp i/o a les xarxes
- Abans d'anar a dormir, l'últim que fan és connectar-se a les xarxes i/o whatsapp
- Les contínues connexions al whatsapp i/o xarxes es fan de forma integrada a altres activitats, és a dir, les fan a més a més d'altres activitats però no "substituint-les" (p.e: fan esport, surten amb els amics, van amb la família, fan deures i, a la vegada, es van connectant...). Cap d'ells deixa de fer res per connectar-se.
- Tots tenen telèfon mòbil amb connexió a Internet i ordinador personal
- Tots menys un (que no ho especifica) fan servir altres tecnologies per divertir-se com jugar a la Play o a la Wii (que van alternant amb l'ordinador i el mòbil)
- Tots es connecten més temps els caps de setmana i els dies festius
- L'hora d'aixecar-se pel matí és similar (7h-7'30h) i la d'anar a dormir (12'30h-1h)
- Tots s'aixequen a partir de les 11h els caps de setmana
- Tots, fins i tot el noi que les utilitza menys, té les nTICs integrades a la seva vida quotidiana i fan servir més d'una tecnologia a la vegada (p.e escoltar música pel mòbil i connectar-se a les xarxes amb l'ordinador o mirar la TV i estar connectat al telèfon mòbil...)
- Dóna la impressió que l'ús de les xarxes és una cosa habitual i "normalitzada" en la vida quotidiana de tots ells. Connectar-se a les "xarxes" s'ha convertit en un hàbit més que no té res d'extraordinari. Forma part de totes les activitats que fan diàriament.
- Tots amb qui més es connecten és amb les persones que veuen "cada dia" i moltes vegades, sobretot pel whatsapp, ho fan per quedar per sortir "físicament".

La Giselle és la que dedica més temps a la setmana connectada a les xarxes socials i l'Eloi el que menys.

La Giselle no pot deixar el mòbil en cap moment (fins i tot menja amb ell i el nuvi li ha de prendre quan vol parlar amb ella...) i, en canvi, l'Eloi no té cap problema de deixar-lo tot el matí a casa.

La Giselle és la que va a dormir més tard, els caps de setmana, fins a les 4'30h de la matinada. La resta, tot i estar més estona els caps de setmana, no van a dormir més tard de la 1h.

La Patricia apaga la xarxa Wi-fi perquè sinó el soroll dels missatges que li envien a la nit no la deix dormir (l hi ha gent que a la nit envia missatges enlloc de dormir).

Dels quatre, només una noia (l'Ariadna) es connecta a altres xarxes: Twitter, Tuenti, Tumblr i Line.

La Giselle, quan surt amb les amigues, van al parc a xatejar, cadascuna amb el seu telèfon mòbil (i s'hi poden estar tota la tarda). L'Ariadna, en canvi, "per respecte", quan surt amb els amics "només es connecta una o dues vegades".

L'Ariadna, el primer que fa al matí és dir "Bon dia" als seus amics a través del whatsapp (abans que a la seva pròpia família).

Alguns resultats coincideixen amb els obtinguts a les enquestes com:

- La xarxa on es connecten més és al Facebook
- Les hores de connectar-se a les xarxes socials a la nit (fins a les 12'30h 1h de la matinada)
- Fan deures mentre es connecten
- El motiu pel qual es connecten es sobretot per saber coses dels seus amics, també per penjar fotos
- Tot i connectar-se diàriament a les xarxes no els impedeix de fer deures ni de treure bones notes
- Els amics de les xarxes amb qui més es comuniquen són el que ja coneixen
- La majoria d'amics de les "xarxes" coincideixen amb els amics "a la vida real"

L'ús de les xarxes socials serveixen per "intensificar" les relacions que ja tenim amb els amics perquè faciliten un constant contacte i no "substitueixen" als amics "reals". Tampoc impedeixen fer activitats com: fer esport, sortir amb la família, anar al cinema o a comprar amb els amics... El que sembla és que mentre es fan tots aquestes activitats els joves es connecten a través del mòbil a les xarxes o al whatsapp.

No s'han trobat diferències importants entre els hàbits diaris d'aquests quatre joves ja que tenen uns costums molt similars donada les seves edats similars.

No és significatiu que el noi és connecti molt menys que les noies perquè al ser una interpretació "qualitativa" no es poden comparar entre ells.

Un resultat molt interessant que hem pogut obtenir gràcies a aquests diaris i, que se'ns havia escapat en les enquestes, és el gran ús que fan de les aplicacions al mòbil, concretament, del WhatsApp.

6. CONCLUSIONS

Havent recollit tots els **resultats de les enquestes, les entrevistes i els diaris de camp** podem donar algun detall sobre la relació que tenen els joves amb les xarxes. També observem que hi ha canvis en la forma de relacionar-se. Podem concloure que:

- La relació més important que tenen els joves amb les xarxes és la de l'ús social, **per estar en contacte amb els seus amics i família** (tot i que alguns diuen que també les utilitzen per fer els deures).
- La relació dels joves amb les xarxes és un **fet ja generalitzat** i habitual a tots ells.
- **No hi ha diferències de sexe però sí d'edats** (com més joves més aviat es connecten a les xarxes i més les coneixen) en l'ús de les xarxes socials.
- Cada vegada **s'hi connecten en edats més joves** (a partir dels 8 anys).
- Hi ha desconeixement sobre els diferents tipus de xarxes, Facebook és la que es coneix més.
- Hem trobat que **hi ha canvis en la forma de relacionar-se:**
 - Ara es tenen més quantitat d'amics" i/o "coneguts o agregats". Aquests amics són acumulatius (en el món virtual és fàcil agregar gent perquè no exigeixen cap compromís)
 - Per tant, hi ha **moltes més connexions amb els amics virtuals però aquestes són superficials**, els missatges són curts i es parla de temes intrascendents.
 - Hi ha una **prolongació de la vida social** (hi ha contacte continu durant el dia i la nit).
 - Les relacions a les xarxes **tenen més impacte** que a la vida real ja que allò que poses a la xarxa **és visible per a molta gent**.
 - Hi ha accés a **molta informació sobre la vida quotidiana** de gent que ni tan sols coneixen de res (però els tenen agregats).

Els joves de l'Institut Salvador Vilaseca de Reus fan un ús quotidià de les xarxes socials. Per tant, podem afirmar que:

- Facebook és la xarxa social on es connecten més tant els nois com les noies. En segon lloc Tuenti i en tercer Twitter.
- La majoria s'hi connecten, per primera vegada, entre els 10 i 12 anys. I les noies, ho fan una mica abans que els nois.
- Al dia s'hi connecten, tant nois com noies d'1h a 3h. I, per la nit ho fan de les 11h de la nit a la 1h de la matinada. Una minoria diu que hi pot estar connectat fins a hores de la matinada (de les 2h a les 5h) i en un percentatge lleugerament superior els nois.
- Tot i aquest resultat, no tenen la percepció que es connecten molt a les xarxes socials.
- El nombre d'amics que tenen agregats a les xarxes és entre 200 i 400 i s'allunya bastant del nombre de Dúnbar (150). Una minoria afirma tenir entre 600 i 1000 amics. Gairebé la meitat dels enquestats reconeixen tenir agregats a gent que no coneixen de res i, d'entre aquests, la mitjana d'*amics* desconeguts és de 61.
- El motiu principal pel qual els joves utilitzen les xarxes és "*Per estar connectats amb els amics*", en segon lloc "*Per penjar fotos i vídeos*" i en tercer, "*Per fer amics*".

- Quan entren a les xarxes, la majoria diuen que ho fan mentre fan deures i després de fer-los.
- Les xarxes socials no serveixen per trobar parella ja que només un 25% de joves diuen que n'han trobat. En canvi, les xarxes serveixen per conèixer gent i fer amics ja que més de la meitat dels enquestats així ho afirmen.
- Més de la meitat també creuen que ja no poden viure sense les xarxes. Aquest resultat demostra que la forma de relacionar-nos està experimentant canvis. I més, si tenim en compte alguns dels motius que han donat per què canviaria la seva vida: *“Perquè no seria jo”* *“Perquè no seria tan popular”*.
- Dels que han respost que la seva vida canvia pocs creuen que ho fa negativament, perquè els fa perdre el temps i perquè opinen que la seva vida anava millor sense les xarxes socials.
- Gairebé tots els joves creuen, a diferència dels pares, que les xarxes socials són eines útils. Els pares sí que troben utilitat en l'ús per estudis o feina però no per estar amb els amics.
- Els principals motius pels quals els joves troben útils les xarxes són: per comunicar-se amb amics i família, per fer deures i preguntar quan no vas a l'institut i per comunicar-se de forma gratuïta.
- Els avantatges de les xarxes socials que troben els joves són: *“Estar en contacte amb la gent que si no perdies de vista”* i *“veure a la gent que tu vols”* serien els avantatges i *“Penjar fotos que tu no vols”* i *“ No controlar el que diuen de nosaltres”* els principals inconvenients. Els preocupa més la imatge que no pas el que diuen d'ells.
- Hi ha poc coneixement teòric de les xarxes i dels tipus de xarxes. Això però no els hi importa.
- Més de la meitat dels joves afirmen treure bones notes, la qual cosa demostraria que *“l'ús de xarxes socials”* i *“notes”* no té relació.

D'altra banda, també ens ha interessat saber **quina opinió tenen els pares sobre la relació dels seus fills amb les xarxes**. En aquest sentit, trobem que:

- Tots dos coincideixen en que la xarxa on més es connecten és Facebook (s'acosta a la dada que hem vist abans on els que s'hi connecten més a Espanya, al 2012 són de 35-44anys).
- Tots dos parlen bé de les xarxes tot i que l'ús és diferent. Els joves les utilitzen diàriament un mínim d'1h a 3 mentre que molts pares s'hi connecten esporàdicament o gens.
- No coincideixen en el nombre d'amics. Els joves diuen tenir molts més amics dels que creuen els pares. El nombre d'amics que diuen els pares s'acosta al nombre de Dúnbar (si és cert que els nostres avantpassats s'organitzaven millor en grups de 150 persones potser el nostre cervell ha hereditat aquest passat i per això els pares s'acosten a 150 com a nombre d'amics que creuen que poden tenir els joves).
- Tant pares com joves hi veuen més avantatges que inconvenients. Els pares, però, mostren les tres pors que surten a l'estudi de l'UOC de Roger Martínez mentre que els joves no.

La informació dels Diaris de Camp ha servit per fer-nos adonar d'un error en les enquestes, en parlar de xarxes socials ens hem oblidat de posar l'aplicació per mòbil WhatsApp que, segons aquests és la que utilitzen més els joves. A més hem trobat algunes respostes que reforcen el que ens han dit els joves a través de les enquestes com:

- Les hores de connectar-se a les xarxes socials a la nit (fins a les 12'30h 1h de la matinada).
- Fan deures mentre es connecten.
- El motiu pel qual es connecten és per saber coses dels seus amics, també per penjar fotos.
- Tot i connectar-se diàriament a les xarxes no impedeix de fer deures ni treure bones notes.
- Els amics amb qui més es comuniquen són el que ja coneixen.
- La majoria d'amics de les "xarxes" coincideixen amb els amics "a la vida real".
- Les xarxes socials serveixen per "intensificar" les relacions que ja tenim amb els amics perquè faciliten un constant contacte i no "substitueixen" els amics "reals". Tampoc impedeixen fer activitats com: fer esport, sortir amb la família, anar al cinema o a comprar amb els amics... El que sembla és que mentre es fan totes aquestes activitats els joves es connecten a través del mòbil a les xarxes o al whatsapp.

Finalment, podem dir que les xarxes són un amplificador de les nostres capacitats humanes i tenen molts avantatges però no poden substituir els contactes reals.

El nombre tan alt d'amics que afirmen tenir els joves i, fins i tot, el de gent que no coneixen de res pot ajudar a donar credibilitat a la *Teoria dels 6 graus de separació* doncs si multipliquem només 100 amics per persona x 100 (amics que a la vegada tenen cadascú) i això ho fem sis vegades tindrem que en sis salts que arribem a estar connectats a un bilió de persones quan la població mundial no arriba als vuit mil milions.

El poder que tenen les xarxes és indiscutible tenint en compte el gran nombre d'usuaris i el temps que s'hi connecten. Segons la *Teoria dels 3 graus d'influència* serà important ser conscients quins són aquests tres amics o contactes més propers perquè les seves opinions i actituds a les xarxes ens influiran.

No ens ha sorprès que Facebook sigui la xarxa que més es conegui avui en dia però sí que pràcticament tothom a qui hem preguntat la utilitzi tant. Aquests resultats coincideixen amb els del rànquing mundial que situa aquesta xarxa com la que té més usuaris. De fet, diuen que si Facebook fos un país, seria el tercer més poblat del món.

Ens ha estranyat que ni els enquestats ni els entrevistats no es connectessin a Instagram, la xarxa social fotogràfica més famosa tenint en compte que ha sortit com a segon motiu pels qual els joves es connecten "per penjar fotos i vídeos".

També ens ha estranyat el baix nombre de persones que es connecten a Twitter, sobretot entre els joves, perquè aquesta xarxa fa seguiment als famosos, que ells admiren.

En canvi, Tuenti que, en el rànquing està bastant per sota de Twitter a nosaltres en surt com la segona xarxa social més utilitzada. Cal recordar però, que Tuenti és una empresa espanyola.

Hem començat el treball amb una afirmació d'Aristòtil "L'home és un animal social", per tant, com ell ja va prediure com que necessitem relacionar-nos, sigui en quina sigui, tenim xarxes per anys i anys...

7. PERSPECTIVES D'INVESTIGACIÓ I PROPOSTES

Aquest treball ens ha fet veure el poc coneixement que tenen els joves de les xarxes (tot i el molt ús que en fan i potser l'abús de Facebook ...). Una proposta que plantejem a partir d'aquests resultats és que, a classes de tutoria, s'ensenyin altres tipus de xarxes socials per ampliar les possibilitats d'ús. També es podria donar informació del funcionament de les xarxes per tal que els joves siguin més crítics i conscients tant dels avantatges com dels inconvenients.

Creiem que els pares coneixen poc les xarxes perquè les utilitzen poc i, per tant, no tenen clar quins mecanismes de control poden posar als seus fills. Això augmenta la seva sensació de por. Pensem que a més de controlar el temps (això si que ho tenen clar) haurien de controlar més els continguts per als més petits. Recordem que a partir dels 6-8 anys ja hi ha algun nen que s'hi connecta i que cada vegada pot anar a més. Ja hi ha una xarxa social, *Scuttlepad*, dirigida a nens i nenes entre 6 i 11 anys.

Aquest treball pot ser el punt de partida per futures investigacions sobre l'ús de les xarxes socials però en **edats diferents** (per exemple, la Tercera Edat) o en **col·lectius diferents** (els discapacitats).

Una altra línia d'investigació podria ser **altres usos** de les xarxes, des de la **part més educativa** (les xarxes poden transformar la manera d'ensenyar i aprendre mitjançant, per exemple, les "plataformes d'aprenentatge" per accedir al coneixement utilitzant les TIC), **professional** (quines xarxes utilitzen les empreses i com les fan servir) o **comercial** (en què consisteix el *Màrqueting digital i estratègies on-line*). Aquest últim se'ns presenta com un món nou on els joves tenim possibilitats d'accedir-hi. De fet ja existeix la titulació privada de "Tècnic superior en Màrqueting digital i xarxes socials" del Màster que fan a INESDI (Institut d'Innovació digital de les professions), al campus de Barcelona.

Animo, per últim, als alumnes de 1r de batxillerat a continuar amb una investigació que s'està fent actualment a la Universitat Ramon Llull de Barcelona sobre "Estils de vida en els joves" i que inclou un apartat important sobre l'ús de les xarxes socials. El professor que ho porta, Lluís Costa, es va interessar pel treball que ara presentem i estaria disposat a col·laborar intercanviant els seus resultats amb els nostres. Aquest podria ser un bon punt de partida per un futur treball de recerca.

8. BIBLIOGRAFIA

Llibres

- Blumenthal,K. (2012), **Steve Jobs**, Madrid, Ed.Alfaguara.
- Christakis,N; Fowler,H. (2010), **Conectados**, Madrid, Ed.Taurus.
- De Pagès,E. (2011), **La generació google**, Lleida, Ed.Pagès.
- Faerman,J. (2010), **Facebook**, Barcelona, Ed.Alienta.
- Royo, R (2008), **Los rebeldes del bienestar**, Barcelona, Ed. Alba.

Documentals

- “El poder de los seis grados de separación” (2008) BBC. Serie Odissea. Director A. Ulbrick

Articles

- Arsuaga,J.L. (2012) “El enfrentamiento inevitable”, Muy Interesante, nº375, p.10
- Colado ,P. (2012)“¿Qué pasa un día en internet?”, Muy Interesante, nº375, p.38-39
- Farnós, M^ªC. (2012) “Experiències sobre l’ús quotidià de les TIC”, Suplement Ara “Fem Tecnologia”, 28 de gener de 2012
- Font,A. (2012) “Xarxes socials per a malalts crònics” ,Diari Ara, 28 de febrer de 2012, p.5
- Font ,A. (2012) “El mòbil es prepara per revolucionar les compres”, Diari Ara, 29 abril, p.4-5
- Noain,I. (2012) “Ciberfamosos”, El Periódico, 15 de gener de 2012, p.15-19
- Riu, N. (2012) “Twitter ayuda a encontrar Trabajo”, Diari de Tarragona, 30 gener, p.24

Adreces Internet

- Agència catalana de consum; Redacció a prop! comunicació “Les noves tecnologies en la vida dels joves”, Recuperat el 3 d’octubre de 2012 de:
http://www.consum.cat/ecofin_webacc/AppJava/uploads/Joves%20i%20tics.pdf
- Diari digital. Recuperat el 6 de desembre de 2012 de:
<http://www.vilaweb.cat/15anys/cronologia-1995.html>
- Dúnbar,R. (2010). How many friends one person does need?. Recuperat el 14 d’agost de 2012 de http://www.ox.ac.uk/media/books/how_many_friends.html
- Espin, M. (2011). Institut de Joventut, “La bretxa digital és generacional”. Recuperat el 10 d’agost de <http://rllp.wordpress.com/2011/06/21/la-bretxa-digital-es-generacional-i-no-s-explica-per-raons-dorigen-social-renda-o-gener/>
- Fernandez, L. (2010) En que redes sociales están los jóvenes. Recuperat el 20 de setembre de 2012 de

<https://sites.google.com/site/redessocialesvirtuales/home/en-qu-redes-sociales-estn-los-y-las-jvenes>

- López, M. (2012) D.Costolo y Twitter: plataforma imprescindible para informarnos de cualquier evento social. Recuperat el 10 d'agost de 2012 de <http://www.genbeta.com/redes-sociales/dick-costolo-quiere-que-twitter-sea-una-plataforma-imprescindible-para-informarnos-de-cualquier-evento-social>
- Martínez, R i Cussó, I (2012). Estudi UOC. Recuperat el 29 de setembre de 2012 de <http://in3wps.uoc.edu/ojs/index.php/in3-working-paper-series/article/download/n11-martinez-cusso/1129>
- Morales Vallejo, P. (2010). Universidad Pontificia Comillas, Madrid. Recuperat el 3 d'octubre de 2012 de <http://www.upcomillas.es/personal/peter/investigacion/AnalisisFactorial.pdf>
- n.d. (2010). ABC Hoy Tecnología. Recuperat el 24 de juliol de 2012 de <http://www.hoytecnologia.com/noticias/adolescentes-usan-Tuenti-varias/216179>
- n.d. (2009). Teoria dels sis graus de separació. Recuperat de <http://blocbiblio1.wordpress.com/2009/11/05/teoria-dels-sis-graus-de-separac>
- Ozón, J. (2010) Grado seis de separación. Recuperat el 19 d'agost de 2012 de <http://upcommons.upc.edu/revistes/bitstream/2099/9844/1/Article008.pdf>
- Pàg.Generalitat. Recuperat el 5 d'agost de 2012 de <http://www20.gencat.cat/portal/site/dixit/menuitem.b8aa048b9745a314f2801d10b0c0e1a0/?vgnextoid=5f3768802d1d0310VgnVCM2000009b0c1e0aRCRD&vgnnextchannel=5f3768802d1d0310VgnVCM2000009b0c1e0aRCRD&vgnnextfmt=detall&contentid=f21beb6de37a3310VgnVCM2000009b0c1e0aRCRD> (Pàg Generalitat sobre "Joves i Addiccions").
- Prieto, D. (2012). Estadísticas de Twitter en 2012. Recuperat el 19 de noviembre de <http://www.socialdente.com/2012/02/28/los-numeros-de-twitter-en-2012>
- Prieto, D. (2012). Seguidors de Facebook a Espanya al 2012. Recuperat el 20 de noviembre de 2012 de <http://www.socialdente.com/2012/02/01/numeros-de-facebook-en-espana-enero-2012/>
- Rubio, J. (2011). Eccus, la voz universitària .Recuperat el 12 d'agost de 2012 de http://www.eccus.net/index.php?option=com_content&view=article&id=5179:jovenes-y-redes-sociales-enganchados-si-pero-no-afecta-a-su-rendimiento-escolar
- Vidal, C. (2011) Información LinkedIn. Recuperat el 16 de noviembre de 2012 de <http://blogs.elcomercio.pe/trescero/2011/05/para-que-estar-linkedin-5-razo.html>
- World Wibe Web. En Wikipedia. Recuperat el 12 de desembre de 2012 de http://ca.wikipedia.org/wiki/Codi_QR

ANNEXOS

- I. Model enquesta
- II. Model entrevista pares
- III. Model diari de camp
- IV. Buidatge entrevista pares
- V. Buidatge Diaris de Camp
- VI. Diaris de Camp
- VII. Articles de recursos a Internet sobre “Joves i addiccions”
- VIII. Correus electrònics amb professors d’universitat
- IX. Exemples d’influència de les xarxes socials
- X. Explicació Fòrmula matemàtica
- XI. Codis QR

ÍNDIX D'IL·LUSTRACIONS

Il·lustració 1 - Evolució de la comunicació	3
Il·lustració 2 - Aristes= relacions que hi ha entre ells. Nodes= persones.....	7
Il·lustració 3 - "Capital social"	7
Il·lustració 4 - Esquema Regla dels "3 graus d'influència"	9
Il·lustració 5 - Ranking mundial de xarxes.....	11
Il·lustració 6 - Mapa de xarxes iRedes 2011	12
Il·lustració 7 - LinkedIn	13
Il·lustració 8 - Wopred.....	13
Il·lustració 9 - Inviérteme	13
Il·lustració 10 - tibbr.....	13
Il·lustració 11 - Formadores en red	13
Il·lustració 12 - Masquemedicos	14
Il·lustració 13 - Librifilia	14
Il·lustració 14 - Pinterest	14
Il·lustració 15 - Dogster	14
Il·lustració 16 - Obture	14
Il·lustració 17 - Sangakoo	14
Il·lustració 18 - Pàg Footballbum.....	14
Il·lustració 19 - Mubis.....	15
Il·lustració 20 - OkViajar	15
Il·lustració 21 - Gamesband.....	15
Il·lustració 22 - Path.....	15
Il·lustració 23 - Hi5	15
Il·lustració 24 - Post55.....	15
Il·lustració 25 - Scuttlepad.....	16
Il·lustració 26 - Erasmus	16
Il·lustració 27 - Nextdoor.....	16
Il·lustració 28 - Rock The Post	16
Il·lustració 29 - Goteo.....	16
Il·lustració 30 - Red social creadores.....	16
Il·lustració 31 - Tiching	16
Il·lustració 32 - Causecast.....	17
Il·lustració 33 - Questionity	17
Il·lustració 34 - Yelp	17
Il·lustració 35 - Facebook Places	17
Il·lustració 36 - Genoom.....	17
Il·lustració 37 - Zagat.....	17
Il·lustració 38 - Instagram.....	17
Il·lustració 39 - Mindalia.....	18
Il·lustració 40 - QZone	18
Il·lustració 41 - Missatge d'Albert Cuesta i reposta dels responsables de Twitter	20

ÍNDIX DE TAULES

Taula 1 - ¿Ets membre d'alguna xarxa social?	27
Taula 2 - ¿A quina edat et vas registrar per primera vegada?.....	27
Taula 3 - ¿En quina xarxa?.....	28
Taula 4 - ¿Quant temps dediques al dia per connectar-te a la xarxa?.....	28
Taula 5 - ¿Fins a quina hora et connectes aproximadament?	29
Taula 6 - ¿Quina és la xarxa social en què tens agragats més amics?.....	30
Taula 7 - ¿Aproximadament quants?	30
Taula 8 - ¿Per què utilitzes les xarxes?.....	31
Taula 9 - ¿Què et motiva a entrar a alguna xarxa social?	31
Taula 10 - ¿Quins creus que són els avantatges de les xarxes socials?.....	33
Taula 11 - ¿Quins creus que són els inconvenients de les xarxes socials?.....	33